48 ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1805 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 1331 ՐԷՄԻԼ ԱԽԸՐ 23 — 1913 ՄԱՐՏ 19 — 1 ԱՊՐԻԼ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒՄՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ա. ՊԱՅԼԻՍ ՊԱՏՊԷ ԱԼԻ ՀԱՍՏԱՏԻՍԻ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒՄՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՑ ՀԵՏՆ ՏՐՈՒԻԳ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحانس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومره ۵۴

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐԵՍ.
Պոլսոյ համար	80 Ղ.	45	25 Ղ.
Դաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրչ., մէկէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ՅԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՍՈՒՏ ԵՒ ՁԱՐԱՄԻՏ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԱՐԱԾՈՂՆԵՐԸ ՊՈԼՍԷՆ ՊԻՏԻ ՎՏԱՐՈՒԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ զինուորական կառավարութիւնը հետեւեալ պաշտօնական յայտարարութիւնը հրատարակեց։

Կը լսուի թէ Օսմ. մայրաքաղաքին մէջ ամէն օր շատ մը սուտ լուրեր կը տարածուին և վերջին օրերս ալ կարգ մը դաւանաններ յանդգնած են բանակին նկատմամբ խիստ չարամիտ զրոյցներ տարածել և աւելցնել որ իբր թէ Պոլսոյ մէջ մեծ խռովութիւն և արիւնալի դէպքեր պիտի պատահին։

Զինուորական իշխանութիւնը հակիրճ կերպով կ'ամփոփէ ներկայ կացութիւնը։

1.— Բանակը Ատուածային ողորմութեամբ և Մարգարէին օժանդակութեամբ և բարեխօսութեամբ շնորհաւորելի կարգապահութիւնով Զաթալճայի և Պուլգարի մէջ պաշտպանութեամբ կը զբաղի։

2.— Ամէն խռովայոյզ հաւանականութիւններու հանդէպ Ատուծոյ օգնութեամբ արդիւնէ և զսպողական միջոցներ ձեռք առնուած են։ Այսօր ազգը պէտք չէ ականջ կախէ մեր թշնամիներուն կողմէ յերիւրուած այս կարգի սուտերու և զանոնք պատմողները ու տարածողները պէտք է պատժել։ Հետեւապէս այսօրուընէ ետք անոնք որ կը շարունակեն կարգ մը խռովայոյզ սուտեր տարածել և հասարակութեան միտքը վրդովել, վերջնական կերպով կը ծանուցուի թէ պաշարման վիճակի շրջանակէն դուրս պիտի վարուին։

«ԻԳՏԱՄ»Ի ԼՐԱԲԵՐԸ ՊՈԼՍԷՆ ՎՏԱՐՈՒԱԾ

Միգամաի լրաբերներէն Ֆէրիա էֆ., որ ճշմարտութեան հակառակ լուր մը չինած և միգամաի մէջ հրատարակած էր որպէս թէ Խալիպէի Հէլմայանի Տնօրէն Բիֆիք պէյ վարչապետին կողմէ հրաւիրուած ու կարգ մը հրամաններ առցած է, պաշարման վիճակի շրջանակէն հեռացնելու ուշադրութիւն դարձուցեալ, Ինկիւրի վտարուեցաւ։

ՍԻՋՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻ՞Ի ԿԱՏԼՈՒԻ

Դիրակի օր դեսպանները կրկին ժողով գումարեցին Բ. Դրան ուղղուելիք ծանուցագրով զբաղելու համար։ Թուրք թերթերը երէկ գրեցին թէ այսօր (Բշ.) հաւանական է որ դեսպանները հաւաքաբար Բ. Դուռը գան և իրենց միջնորդութեան պայմանագիր ծանուցագիրը յանձնեն, ինչպէս երկու շաբաթ առաջ նոյնը յանձնած էին Պալքանեան Տէրութեանց։ Երբ Բշ. կէս օրէ վերջ այս տողերը կը գրենք, Դեսպաններուն ծանուցեալ դիմումը տակաւին կատարուած չէ. թերեւս մինչեւ իրիկուն դան տակաւին։

Բայց ենթադրութիւն մը ընելու համար — որովհետեւ ենթադրութիւններու եղանակն է — մենք կը կարծենք թէ այդ դիմումը ոչ այսօր պիտի կատարուի և ոչ վաղը, քանի որ Պ. Կիրս Բեթերսպուրկէն յաւելուածական հրահանգներու կը սպասէ։ Ինչ են այդ հրահանգները։ Կը կարծենք թէ անոնք այս պահուս Զաթալճայի առջեւ մղուած կռիւներուն հետ կապակցութիւն չունին։ Այդ հրահանգները կ'ուշանան, կամ ուշացած կը ծանուցուին, որովհետեւ Շքօտարայի խնդիրը տակաւին չէ վերջացած։

Սլաւական ընդհանուր հարցին շուրջ Ռուսիոյ բնական և պատմական հետաքրքրութիւնը ճիշդ այս միջոցին խորունկ մտածումներու մէջ պէտք է տուած ըլլայ զինքը։ Դարատարի թագաւորին հետ վերարերմունքը Աւստրիոյ դէմ կրնայ այսօր վաղը անախորժ հետեւանք մը ունենալ, և ի հարկէ Ռուսիա անտարբեր չի կրնար մնալ, և բոլոր հաւանականութիւնները կան այսպէս թէ Բ. Դրան և դաշնակիցներուն միջեւ գործը ո՛րքան մնայ ակախ, նոյնքան կ'ազդուի նպաստաւոր կերպով Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը։ Պէտք է վճռուի Շքօտարայի բախտը, պէտք է Տէրութեանց երկու խմբակցութիւնները վերջնականօրէն տան իրենց վճիռը Շքօտարայի մասին սա՛ կամ նա կերպով, և այնուհետեւ միայն պարտուպատչաճը պիտի տնօրինուի ընդհանուր հաշուեյարդարութեան մը համար։

Այս կերպով կը կարծենք թէ կ'ուշանայ Տէրութեանց միջնորդութիւնը, կամ, աւելի, կէս ճամբան կը մնայ անիկա։

Բայց միւս կողմէ, թուրք բանակը իր բոլոր պատրաստութիւններով կուրծք տուած է Զաթալճայի առջեւ, և «Թասվիրը էֆքեարի» դրածին նայելով, Բ. Դուռը պիտի շարունակէ պայքարը կամ մենամարտը մինչեւ որ Թուրքիոյ արժանապատուութիւնը գոհացնող պայմաններ առաջարկուին։ Բայց որովհետեւ Պալքանեան պետութեանց պայմանները և Տէրութեանց կողմէ առաջարկուած միջին պայմանները կարելի չէ որ Բ. Դուռը գոհացնեն, կը հետեւի թէ պատերազմը պիտի շարունակուի զինուորական պայմաններուն համաձայն միայն, մինչեւ որ ճակատագիրը որոշուի ճակատամարտի դաշտին վրայ։ Եւ ահա այդ վերջին ելիքերն են արդէն որ կը մղուին Զաթալճայի առջեւ, որոնց օրը օրին արձագանգ կ'ըլլան պաշտօնական տեղեկագիրները։

ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆՔԸ

Մայրերու թաւ ու զով շուքերուն տակ, օրգանեմ մեն հուգաս, ո՛վ հոգեթով դիցուհի։

Շրջագդեսուիդ քաղցրցին հանգրիմնուած ծաղիկը երանգներու ծիսուն ալիքներով կը վերվերին ու պատկանիդ ի՛ւեր ցնծեն։

Դո՛ւն, քոյրը՝ խարտիշներ Ատպիկին ու տակեվարս Անանիային։

Դո՛ւն, Արեւին ծնունդը, դեմքդ փախառած ես լուսինէն, աչերդ հուրեն, նայուածքդը լճակես։

Եռեւդ սեր, կը ցանես դիւթող ու հեշտալից նայուածքով։

Այդ զգլխիդ սերը կասինքնէ քեզ դէտոզ բոլոր աչքերը, որոնց ակնարկները, ուա՛զ, վերջալոյսի ակար ցոլքերուն պէս կը հալին, կը մարին, կանէանան։

Անսիական հաստկիդ ու փափիդ մարմնիդ ցայտուն վաւելութիւնները հիացում կասթեն քեզ տեսնողներուն, որոնք թիթեռնիկի պէս կը թափառան քանզող հաստիդի շուրջ և ի զո՛ւր կայրի թեւերնին։

Ուր որ կոխես դրախտ, ինչ որ ըլլա, նեռ վարդ կ'ելլայ։

Անոյշ ծայիդ թաւիշ արձագանգը՝ հոգիներու խորը կը թափանցէ։ Երբ սիրերգես սոխակ մը կը դասնա՝ գրանան։ Վարդը կը նախանձի գեղածիծաղ դէմքիդ, սոխակը՝ արծաթ ձայնիդ, Արեւը փայլապլազ աչերու։

Երկնքի ճամբէն չեղած, մայրաքեղ հրեշտակուհի՝ մեն ես, դո՛ւն, որ իջած երկրի վրայ կը թաչկոտես դա տարազեղ մամուռներու մէջէն։

Ո՛վ ղուլան դաշտերու, ծիրանի շերթունքներդի մէջը կը ծրին։

Ա՜խ, սեսնայիր դուն, մայրաստանի մէջ օգտուող, չընող կենսատու զէփիւռն՝ այտերուդ վրայ ջրվիժած փունջ մը խաղաղներդ ի՛նչպէս կը տատանին, զգլխիդ հրապոյր մը ասալ դէմքիդ։

Թռչունները հիացումով քեզի համար կ'երգեն իրենց մեղանչ մեղեդիները։

Այդ դրախտին ամբուխին ես, ո՛վ հրմայիչ հուրի, ո՛վ Եդեմի դուռերը։

Ոտիդ մաղերդ արեւին տակ կը ցոլան ու հոսուած ծաղիկներուն մէջ պէտ կը բուրումնաւէտին մայրիներու անուաբ համակ։

Ծանէ՛ դէմքդ, ո՛վ սիրանոյշ քրիստոսի, ծանէ՛ որ մարդկային յարատև հայեացքներ չարատուորեն անոր որբութիւնը։

Դուն հոս ապրէ, մայրենիներուն մէջ։

Կանաչ խոտերն ու կանգուն մամուռները՝ գլխիդ քարձ, երկնքի կապույտը՝ վերմակ ու լուսատուները հոկող քեզի։

Ո՛հ, քանի՞ ոտերէ հոսանքներ կը խրլեռ, քանի՞ աչքեր ոտած են հոսելէդ։

Այդ ամենուն մէջէն, ո՛վ հոգելի աղջիկ, անրիծ սիրերդ միայն ինձի բաղրը ու վճիռ սէրդ միայն ինձի ասիր, մայրատանի կուշտը, ճերկ ադիւրին զուլալ ջուրին ասկեռ։

Իսկ ես յափշտակուած, վերացած դարձայ տուն։

Ու մինչեւ հիմա կ'ապրիմ ու պիտի ապրիմ յաւէս, ասերդ ու անմոռոց յիշատակիդ վառ յուշերուվը։

ԱՐԱՄ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՆՅԱՋԱՂՈՒԹԻՒՆԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԵԱՆ ՃԱՄԲԱՆ

Գրնդրար 400 ասնէ բազկացած զուտ հայարնակ գիւղ մըն է, Կէյվի կոչուրանէն մէկ ժամ հեռի դէպի հիւսիս։

Հակառակ ժողովուրդին յարգաշուքին և գործունէութեան, նեղ ապրուստ ունի ան, որովհետեւ ձեռք բերած արդիւնքը բնա՛ء համապատասխան չէ իր անխոնջ աշխատութեան։

Գրնդրարցիին ապրուստի գլխաւոր միջոցն է ջերմաջուծութիւնը։ Թթենիներ անկելու համար ինչ ոտանելի նեղութիւններ կը կրեն հեգ գիւղտիները. մանաւանդ մեր ատմոնին մէջ ուր ափ մը հարթ հող չկայ։ Առաջար, ժայռատ, ուռապատ տարեր, ձորեր կը քակեն կը ջրբերեն, ցանի մը հարիւր թթենի տեղաւորելու համար։ Սակայն, հողը գտած վար բլալուն, օր մը, յորդառատ անձրեւի մը ուերին հեղեղը փափուկ հողը կ'առնէ կը տանի և թթենիներուն արմատները կը մնան բաց։

Հէք գիւղացին նորէն ձեռքատ, յոգնիլ ջարիլ չը գիտեր։ Կիները շալակով աղբ կը տանին թթատուները պարարտացնելու համար. յետոյ ռնլուր հրդեղով ու ատաղնքով մինչեւ մէկ ժամ հեռին շալակով տերեւ կը բերեն, շերամ կը սնուցանեն. իսկ ձեռք բերուած տրդիւնքը ոչինչ։ Շատ անգամ ալ շերամը կ'խաուտրի, կը տապակի և գիւղացին տարուան մը ամբողջ աշխատանքը ի զուր թափուած կ'ըլլայ։

Դիւղացիին ապրուստի միջոցներն են նաեւ մեղուաբոյի մանարանները և ազիս ապարձութիւնը։

Ամէն տարի 100 120 գործաւորներ Պոլիս կ'երթան Լյուլի և Խասդիւղի ատիւոի կոլերը աշխատելու։ Մաս մըն ալ ի՛երթան Ռումելիա և սիրէ կողմը նոյն զբաղումին համար։

Հաստիսլաւ համար թէ, այս աշխատութիւնը ա՞րդեսի ծանր և տաժանելի է, պէտք է անգամ մը այցելել անոնց երբ տաքուան տաքին ու տապին, բարկ տրեւին տակ, բարձի գլխարոց, վանին գլուխնին ցեխ ու փոշի, հին ու հով ու մաշ կ'երթան կուգան, կը վազեն կը վազվզտեն կոլին մէջ, կ'աշխատին անդադար մինչեւ հինգ տիս, հետ իրենց ընտանիքներին ու օնախէն։

Հոգի, տիրա չը դիմանար։

Իսկ մեսաքի մանարաններու մէջ թշուառ ու տարաբաղդ կիներուն քաշածները Աստուած միայն գիտէ Մեր ցեղի կիներուն գլուխնուն վրայ արդէն Դամակեան ուսը է մանարանի աշխատութիւնը։

Ան՝ այս ծանրագոյն աշխատութիւնները։

Ու գիւղացին դարձեալ ազատ չունչ չի կրնար առնել, միշտ պարքի տակ ճնշուած է, միշտ գլուխը կախ է, միշտ աղջատ է ու թիւտա ու թափառական ուզրակը միշտ ուսին։

Թէ՝ ինչո՞ւ չի յաջողիր Դրնդրարցին և թէ ինչ են յաջողութեան պայմանները։

Ցաւակցութիւնը չունիմ լուսաբանելու թերութիւն մը ըրած ըլլալու իմ գիւղակիցներուս, տակաւին նկատելով որ ասոնք կը վարեն ասանց հասնելու, կ'աշխատին ասանց շահելու, կուտեն ասանց կշտանալու. կը սիրեմ յուսալ տպագրելի մը դրած ըլլայ այս վերջերուն վրայ.

Նախ ասանկը սա թթատուններ։ Գիւղին մէջ չկայ ասան մը որ մեծ կամ փոքր իր թթատանը չունենայ. չկայ տան կայն մէկն ալ որ, ասոր մէջ թթենին դատ ուրի, ս և է պտղատու ծառ մը, ասունկ մը ունենայ։ Ամէն մարդ բաղդի պէս պատած է միայն չերամին ու թթենիին։

Տարուան մէջ մեր գիւղային 200 կամ 250 լիբայի հիւրիկ գումար մը կուտայ պատուղի, բանջարեղէնի և ընդեղէնի, զորս չորկայ թուրք գիւղացիները կը բերեն ու կը ծախեն իրենց պարտէզներէն ու բանջարեղէններէն ցաղելով։

Մեր թթատանները թէեւ հարթ գետիններ չեն, բայց շատ տեսակ միրգեր ու բանջարեղէններ կ'արտադրեն։

Նախ պէտք է մեր թթատանները բարելաւենք։ Թթենիները շատ խիտ խիտ անկուած են. ասոր է կարելի թէ, խիտ ըլլալէն տերեւ շատ կ'ասնէ։ Ասանց մէջ ոլորելէն մէյմէկ երկրկու հատ հանելու և այդ պարապ մէջոցներուն վրայ պզտատու ծառեր անկելու է, զորս կրնայ ունենալ ամէն մարդ և այն ատեն մէկը միւսին ասնեցածին ձերք չի դպցուներ։

Մեր պարտէզներուն մէջ շատ յաջողութեամբ կարելի է տերմանել նաեւ խաշխաշ, որմէ ելած ափիոնը և հունաբ լուսագոյն հատորներ են։

Իսկ ասնեք որ դիւրութիւնը ունին իրենց պարտէզները ջուր վարդնելու, շատ հատ կըլան բանջարեղէններ ու ընդեղէններ անկելով, ինչպէս, լահանայ, լաթուր, պասա, ասխ, տիսաբ, լուքթա, ասպ, սիսեռ, սոկիանոս, ոմբուկ, ևն։

Այս աշխատութիւնները կիներն ալ կրնան կատարել շատ դիւրաւ։

Այն ատեն երբ չերամը չի յաջողիր, միրգը կը յաջողի, խաշխաշը կամ ծխախոտը կը յաջողի ու գիւղացին իր ասանը մէջ սպասած բանջարեղէնը գոնէ կրնայ ձեռք բերել։

Այսպէս, մէկէ աւելի հատորի միջոցներ կ'ունենանք մեր այժմու չոր ու ցամաք թթատանուերին, որոնք այն ատեն մեզի դրախտի մը հմայքն ու հիւանդը պիտի ասան։

Հո՞մ մեր անյաջողութեան պատճառներէն մէկը, միայն չերամի կոպուած ըլլալիս է. իսկ գիտնալը և աւելի շատ տրամաբանական պատճառ է հոգ չունենալիս։

Այնչափ քիչ են մեր սեփական հողերը որ, ասուներէն կրնանք չափել։ 200 տարեալ տարեսեռութեան վրայ 400 ասն չինուած է և ասոնցէ ասնիք ասելով կարելի է ամբողջ գիւղին ասուները այցելել։

Իրաւ է թէ մեր ունեցած հողերէն վերոյիշեալ օգուտները կրնանք քաղել. տակաւն երբ հողը ասքատանական է մեզի, պէտք է սիրտ ասնալ, քաջալերել և քաջալերուիլ և այլեւս առանց երկարը բարակը հաշուի ասնելու պէտք է գործել, փոքրագոյնի յարմար վայրեր, ուր պիտի կրնանք հոգի և այլ միջոցներով հանդիսատարել։

Երկրին հոգը չա՞տ է չա՞տ։

Դիւղին մէջ իրարու կոգի փռած և նեռած ենք։

Դէ՛հ, դարձը, լոյս աչերուն։

Ա՜խ, հա՞ է յաջողութեան համար։

Գրնդրար, 1913 Մարտ 14 Ա. Մ.

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս շրջանն և Վարչ. պաշտօնեայ Գեորգ էֆ. Վանեան, Սեւ ծովի գծով մեկնեցաւ Կիրասոն, Օրտու, Տրապիզոն, Սամսոն և բոլոր կարեւոր նաւահանգիստներէ վերջ Անատոլուի ներքին գաւառները։

ԹԵՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի

(9)

ՈՒԽՏԻ ՃԱՐԲԷՆ

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԳՐԵՑ՝ ԳԷՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ

ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Ռ. ԳԼՈՒԽ

ԴԷՊԻ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Այսպէս թէ սենակ մը ձգէինք իր կարգադրած գիրքերուն վրայ, պիտի համոզուէինք թէ ոչ միայն ընթերցութիւն չկար անոնց մէջ, այլ եւ պատանի մը հետաքրքրութիւնը արթնցնող և անոր ընթերցասիրութիւնը հրապուրող գրքերուն քովիկ չը ու ցամաք գուսանքներն ալ տեղ էին բռնած։

Ան հետաքրքրութեամբ էր կարդացեր բազմաթիւ վէպեր, Ժիւլ Վէռնի «Քանի հազար փարսախէն ակտեալ մինչեւ Պօլարիսի», «Տանտրոնակը, Ալէքսանդր Տիւմայի գործերէն շատերը, ինչպէս նաեւ «Անիծեալն ու «Թափառական Հրեայի նման ստեղծագործութիւններ։ Կարդացեր էր անխիր արուեստի ստեղծագործութիւններէն շատերը՝ մանաւանդ ու անբուռնաբար վէպեր։

Իր ընթերցումի նիւթերը միայն վէպերը չէին ասկոյն։ Ան կարդացեր էր Արմենակ Հայկունիի, Մինաս Չերազի, Վահան վրդ. Տէր Մինասեանի գործերուն հետ Հ. Ալիշանի «Քնարեան Քերթուածներ»ի պէս իրեն համար դժուարամարս գործեր, Հ. Ալիշանի, Արիմանի, Սրուանձտեանցի և Պետրոս Դուրեանի գործերուն ու գրուածներուն հետ մէկտեղ գրեթէ ասանց բան մը հասկնալու կարդացեր էր Ֆրանսերէն ու Նշիլէն, Ճանապարհորդութիւն ու Ազատութիւնդ։

Այս բոլոր գրքերը կը հոլովէր Վրայր մաս մը իր չարաթական ասացած չասածներէ մնացեալ ու անբաւական վէպեր։

Իր ընթերցումի նիւթերը միայն վէպերը չէին ասկոյն։ Ան կարդացեր էր Արմենակ Հայկունիի, Մինաս Չերազի, Վահան վրդ. Տէր Մինասեանի գործերուն հետ Հ. Ալիշանի «Քնարեան Քերթուածներ»ի պէս իրեն համար դժուարամարս գործեր, Հ. Ալիշանի, Արիմանի, Սրուանձտեանցի և Պետրոս Դուրեանի գործերուն ու գրուածներուն հետ մէկտեղ գրեթէ ասանց բան մը հասկնալու կարդացեր էր Ֆրանսերէն ու Նշիլէն, Ճանապարհորդութիւն ու Ազատութիւնդ։

Այս բոլոր գրքերը կը հոլովէր Վրայր մաս մը իր չարաթական ասացած

Նաւէր գաւմարէն, մաս մը իր բարեկամներէն կամ ծանօթներէն փոխ առնելով և մաս մըն ալ հոյ գրավաճառ մը ասնելով, ընթերցման համար քիչ մը վճարումով։

Օր մը իր բարեկամներէն մէկը ցոյց տուաւ իրեն իր հօրը ՅՈՒՇԱՏԵՏՐը։ Այդ Յուշատետրին մէջ գրեր էր անոր հայրը էր կեանքի բոլոր դրուագները, տեսակ մը ինքնակենսագրութիւն էր ան, որա գրութեան ձեւով խմբագրուած։

Վրայր ինքն ալ խորհեցաւ իր օրագրութիւնը, իր Յուշատետրը ունենալ։ Շինեց մանուաւ տետրակ մը և սկսաւ օրը օրին արձանագրել իր կեանքն ու գաղափարները։ Սկսաւ նկարագրել հոն իր ծնունդը, մանկութիւնը, ուսանողական մէկ քանի պատահարներ և հասցուց մինչեւ իր օրերը։ Այնուհետեւ ամէն իրիկուն իր քաներուն արձանագրութիւնը կը դարձուէր ներկայ ընթերցումի վրայ։

Յուշատետրը կրկնապէս օգտակար եղաւ իրեն։ Նա՝ ամէն տեսակ գրել լարելը նպատակ իրեն որ իր ուղղագրութիւնը բաւական չունէ, արտայայտելու ընդունակութիւնն ձեռք բերէ։

Բայց ամենէն ասելի օգտակար դարձաւ ան իրեն համար անով որ գեղեցիկ սարի մը ընծայեց իրեն խորհրդածել իր կեանքին վրայ։ Իր կարդացածներուն անփափաքը, անանցիկ կրած տպաւորութիւններն ու խորհրդածութիւնները կը գրէր հոն։ Մարքի ու գրչի մարդենը մը էր ան, որ ընթերցումին հետ միացած

կրցեր էր նոր նոր գաղափարներ արտատանել անոր մտքին մէջ։

Իր բազմազան ընթերցումները պատճառ էին դարձեր որ անոր ծանօթութիւնները ըլլան բազմակողմանի։ Գրեթէ ամէն նիւթ, գիտական, բանասիրական, բանաստեղծական, ընտանի էին դարձեր իրեն։

Բայց այդ ծանօթութիւններու ընդհանուր թանաքանին մէջ իր Յուշատետրը եղեր էր տեսակ մը ատաղձարդ, որ ամենէն կարկատուն և ամենէն կարեւոր գաղափարներն ու տպաւորութիւնները արձանագրեր, դասաւորեր էր։

Այնքան դիւրութեամբ սկսեր էր ինքզինքն արտայայտել, որ Յուշատետրին մէջ ձեռնարկեր էր գրելու մէկ երկու փոքրիկ նոթատետրեր, պատկերներ, որոնք թէեւ անարուեստ, բայց ունէին իրենց յատկութիւնը։

Սկսեր էր նաեւ ասանուանոր ալ գրել։ Ատոր համար տարբեր էր մանրամասն ուսանիլ հոյ արդի ասաղաստեղծներուն ոճերը, որոնց համար դներ էր նման դասագրքեր մէկ երկու տետրակներ։ Գլուխ ուսանողներ էր ոյանդի, գեղասիրի, տաքին։ «Անասութիւն»ներ նման օրէնքներու մասին մէջ արտատանելու համար, ապա սկսեր էր գրել ձեռք տանել։

Անձնական իր գրած ասանուանները մանկական կամ պատանեկան խեղճ արտադրութիւններ էին, իրենց բովանդակութեամբ, գիտակցի ու արուեստով, բայց կամաց կամաց հասաւ այնպիսի

վիճակի մը, ուր իր գրած ասանուանները մէկ քանիները բոլորովին անպէտք բաներ չէին այլ եւս։

Անգամ մը իր Յուշատետրին վերջին պարկը պատահմամբ մատեր էր մօտեցեր գործակցին մօտ։ Ինքը խանութին դուռը էր գտնուեր։ Տեսարանը տեսաւ մօտերդարը, բացաւ և աչքին հանդիպեցաւ սիրուն ու սեսուն գիրերով գրուած նոթատետրակ մը, որուն ասաջին մէկ երկու բառերն իսկ իր հետաքրքրութիւնը արթնցուցին։

Ժամագրքի բարեկամ մը ունէր, որ օրագրքի մը խմբագրութեան մէջ լրագրի պաշտօն էր ստանձնած։ Օր քանի մը անգամ կը հանդիպէր իրեն։ Լրագրը Ա ժամագրքի քանիցս իրենց խօսակցութեան նիւթ ըրեր էին Վրայրի աշխատաներ ու ընթերցասէր ոգին, անոր ուսումնասիրութիւնը և օրէ օր ինքնազարգացման մէջ յառաջանալը։ Ուստի Յուշատետրը խորհեցաւ ցոյց տալ լրագրին։ Բարեբախտաբար կէս ժամ հազը ներս մտաւ ան։

— Թերթիդ ազատ յօդուած մը պիտի ուզեմ։ ասաց, գոյց ժամագրքը տաղ իսկ թարեկամին թարեւն ասնել ապատելու։

— Բա՛րեւ, ինչ յօդուած, հարցուց լրագրը, ժամագրքատեսնն վրայ գրած ես, քեզի՞ ալ մուտ եկաւ։

— Ա՜ռ, կարդա՛, ասաս ժամագրքը։ Վրայրի տետրակը բանալով և երկարելով։

— Պա՜զ, Վրայր, ձայնեց լրագրը, ընթերցումը հարուանցի կերպով ասաքնելով։

250 լիբայի հիւրիկ գումար մը կուտայ պատուղի, բանջարեղէնի և ընդեղէնի, զորս չորկայ թուրք գիւղացիները կը բերեն ու կը ծախեն իրենց պարտէզներէն ու բանջարեղէններէն ցաղելով։

Մեր թթատանները թէեւ հարթ գետիններ չեն, բայց շատ տեսակ միրգեր ու բանջարեղէններ կ'արտադրեն։

Նախ պէտք է մեր թթատանները բարելաւենք։ Թթենիները շատ խիտ խիտ անկուած են. ասոր է կարելի թէ, խիտ ըլլալէն տերեւ շատ կ'ասնէ։ Ասանց մէջ ոլորելէն մէյմէկ երկրկու հատ հանելու և այդ պարապ մէջոցներուն վրայ պզտատու ծառեր անկելու է, զորս կրնայ ունենալ ամէն մարդ և այն ատեն մէկը միւսին ասնեցածին ձերք չի դպցուներ։

Մեր պարտէզներուն մէջ շատ յաջողութեամբ կարելի է տերմանել նաեւ խաշխաշ, որմէ ելած ափիոնը և հունաբ լուսագոյն հատորներ են։

Իսկ ասնեք որ դիւրութիւնը ունին իրենց պարտէզները ջուր վարդնելու, շատ հատ կըլան բանջարեղէններ ու ընդեղէններ անկելով, ինչպէս, լահանայ, լաթուր, պասա, ասխ, տիսաբ, լուքթա, ասպ, սիսեռ, սոկիանոս, ոմբուկ, ևն։

Այս աշխատութիւնները կիներն ալ կրնան կատարել շատ դիւրաւ։

Այն ատեն երբ չերամը չի յաջողիր, միրգը կը յաջողի, խաշխաշը կամ ծխախոտը կը յաջողի ու գիւղացին իր ասանը մէջ սպասած բանջարեղէնը գոնէ կրնայ ձեռք բերել։

Այսպէս, մէկէ աւելի հատորի միջոցներ կ'ունենանք մեր այժմու չոր ու ցամաք թթատանուերին, որոնք այն ատեն մեզի դրախտի մը հմայքն ու հիւանդը պիտի ասան։

Հո՞մ մեր անյաջողութեան պատճառներէն մէկը, միայն չերամի կոպուած ըլլալիս է. իսկ գիտնալը և աւելի շատ տրամաբանական պատճառ է հոգ չունենալիս։

Այնչափ քիչ են մեր սեփական հողերը որ, ասուներէն կրնանք չափել։ 200 տարեալ տարեսեռութեան վրայ 400 ասն չինուած է և ասոնցէ ասնիք ասելով կարելի է ամբողջ գիւղին ասուները այցելել։

Իրաւ է թէ մեր ունեցած հողերէն վերոյիշեալ օգուտները կրնանք քաղել. տակաւն երբ հողը ասքատանական է մեզի, պէտք է սիրտ ասնալ, քաջալերել և քաջալերուիլ և այլեւս առանց երկարը բարակը հաշուի ասնելու պէտք է գործել, փոքրագոյնի յարմար վայրեր, ուր պիտի կրնանք հոգի և այլ միջոցներով հանդիսատարել։

Երկրին հոգը չա՞տ է չա՞տ։

Դիւղին մէջ իրարու կոգի փռած և նեռած ենք։

Դէ՛հ, դարձը, լոյս աչերուն։

Ա՜խ, հա՞ է յաջողութեան համար։

Գրնդրար, 1913 Մարտ 14 Ա. Մ.

ԿԱՐԵՒՈՐ

Թերթիս շրջանն և Վարչ. պաշտօնեայ Գեորգ էֆ. Վանեան, Սեւ ծովի գծով մեկնեցաւ Կիրասոն, Օրտու, Տրապիզոն, Սամսոն և բոլոր կարեւոր նաւահանգիստներէ վերջ Անատոլուի ներքին գաւառները։

ասել հաց։ Նոր յայտնութիւն մը պիտի ըլլայ չարաճճին, ուշադրաց, ասիկա չուսաց կը հրատարակենք։

— Բայց եթէ կարելի է թող մնայ, իրեն ընդօրինակել ասանք, ապա կը հրատարակենք, յարեց Վրայրի մօրեղբայրը, ինքն ալ ուրախ ըլլալով որ իր քեռորդին քաջալերելու ասիթ մը պիտի ունենայ այդ նորավէպի հրատարակութեամբ։

Հինգ օր եռաը օրագրքին մէջ երեւցաւ Վրայրի ասաջին նորավէպը։

Այնուհետեւ Վրայր աւելի պինդ փռեցաւ իր աշխատանքին ինքնարաջաղանման։ Բայց ան չուսաց զգաց թէ անհրամեշտ էր իրեն խաղաղ աշխատութեան վայր մը։

Ասուեցաւ հոգերը, խանութի աշխատանքը։ զոր գրեթէ չեմանութեամբ կընէր, մեծ քանին մը կը խլէին իր ժամերէն։ Ոչոց մանանդ թէ կարելի բան չէր կրնարեալ զարգացում ձեռք բերել ասանց որոշ դպրոցական շրջան մը բաց թելու։ Իր սեփական ջանքերով ձեռք բերածն արդիւնքը, ընդհանրապէս անհամեմատ նուազ էր քան ինչ որ պիտի կրնար ձեռք բերել մասնաւոր դասի մը հետեւելով։

Իր մէջ վերոյիշեալ արթնցման կենդանական վարժարան պէս հատասաքիւն մը յանձնելու, մանաւանդ նեբաքի երթալու հին բաղձանքները։

Եւ սակայն իր ծնողաց ու իր շրջապատին անպատասխան պայմանները թոյլ չէին տար իր այդ բաղձանքին իրագործումը տեսնելու։

(ԵԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ԷՏԻՐՆԷԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

ԹՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԼԻԱԿԱՏԱՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(ՀՈՐԻՆ ԵՐԻԿՈՒԱՆ ԹՂԹԱԿՑԵՐՈՎ, ԱՄՆՈՒԱՆԻ ՍԵՐՈՊԱԿԱՆ ԹՈՒՐԹԵՐԻՆ)

ՑՆՑՈՂ ՆԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ ՄԸ

«Ժուռնալի Թրթռիցը Մարտ 25 թուով կը հեռագրէ Թրքական սահմանագլուխէն Սօֆիայի ճամբով.— Մարտ 24ի իրիկունէն ի վեր երկաթի և կրակի ուրուական մը կը խլանայ Էմիրէի վրայ։ Պուլկարական և Թրքական հազար հինգ հարիւր թնդանօթներ, վճռական դիրքերուն չորս ոտը քիլոմէթր չընդարձի մը մէջ գիւղերը կը դղան։ Մահացուցչին կ'ուռայ հրիզոնը կարմիր, տրիւռով գինովցած հրթռմոնը, բոցերու և մուխերու մէջ չողխուած։ Ծարաքսղներուն չրնանալը կը նեղայ Թրքական մեծ բերդաքաղաքին չուրջ, որ տակաւին հարուածի կը դիմադրէ։ Կռիւը մանուսրպէս մուրգին է ամբաւեալ ընդարձակ դեւթեան մը երկանքը, որ ճիշդ Էմիրնէի տրուելեան կողմէ քաղաքը կը ծածկէ հիւսիսէն հարաւ։ Արդէն Ա.Վազ-Պապա և Թ. Թէֆէ ամրոցները դրաւուած են։ Ուրեմն բերդաքաղաքին պաշտպանութեան առաջին գիծը ծակուած է, բայց ամբողջէս քաղաքը չերլցատաղ ամրոցներուն զօրն տակաւին ամրողջ կեցած է երբ այս հեռագիրը կ'ուղղեմ։ Սակայն կը թուի թէ հանդուսարը վայրկեանը մօտ է։

Ինկող մութին հետ երկիրը կարծես մեծահասակ խալ հանդիսի մը կ'ստանայ։ Ինչ որ զէնքերուն քաջաբար ասկաւին չի յաղթեր, կարծես կարելի է լուծել զայն եղեմական գիշերուան մը խորքին մէջ. կարծես անիկա կը կարդացուի հրեղէն տիւս ներքուն մէջ, լուսաշնչուղ էլեկտրական ցոլքերուն մէջ, ճանճներուն և անոնց նուազուներուն մէջ կարգ ըստ կարգի։ Սրկինը, իրր թէ հարիւր հազար հոգիներու խարսիկնէրն կալ տրուած, կը թուի թաւալել հրաշեկ լուռ մը։

Գէհենի այս անծայրաբեր փայլակներուն մէջ, ո՛լ ուեւլի ուժգին կայծերն արծաթի և ոսկի քսիր կը քայլան ներդաշնակօրէն, համաչափ, համակարգ, փառքներու փոխոխ ճառագայթումներու նման։ Հրանեղուն մոլուցքներն են, որ գիւղերը կը կարծան իրենց մեծաքոյ փայլակներով։ Գոգցեր բիւրաւոր տեռգին ուռերը, Տիտանները դուլորի մը մէջ յարձանագրեալ, ցնորկած լուսինի մը նշոյլները կը բեկբեկեն։

Ճակատամարտը կը շարունակուի։ Ճամբուս վրայ հանդիպած վիրաւորներուս խօսակցութիւնները ինձի կարծել կուտան թէ հայհոյօրէն պիտի լուծուի հանգոյց մը։ Մութի բարդի թարդ սիւներ կը վերանան պաշարուած քաղաքէն, որուն անհ կը մօտենամ ժամէ ժամ։

Զեմ գիտեր ե՞րբ պիտի հրնամ հեռագրել

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՓԱՇԱ, Մարտ 26, ժամ 3.20

Էսքիրնէ անանուն գրագիր։ Շնչրի փաշա իր թիկնազօրքին մին զրկեց Թիմօքեան զօրաբաժնին 20,դ սկսլ հեռաւոր գրամատարին, փափաք յայտնելու համար որ քաղաքին անհանգստութեան մասին բանակցութիւններու սկսի Էմիրնէի առջեւ սերտ զինուորներուն վերջն հրամատար զօրավար Սթէվան Սթէֆանովիչի հետ։

Զօրավար Սթիվանովիչ պուլկար զօրավար Իվանովի հրամանին առակ գանուելով, մերժեց բանակցութիւնց սկսիլ, ուստ թնդիրը իմացնելու պուլկար զօրավարին։ Զօրավար Իվանով պատասխանեց թէ ինք կուզէր միայն սկսիլ բանակցութիւններ։ Սերպ զօրաբաժինը դրաւեց հիւսիսարեւմտեան հատուածին բոլոր բերդերը, դեռի բանելով գոնեանք պաշտպանող բոլոր զօրքերը։

Էսքիրնէի առաւոտ հայաստեցաւ թիզանոթի քանը մէկ հարուածներով։ Պուլկար ընդհանուր բանակատեղին իր կեդրոնը Տիմօթիքային Էսքիրնէ փոխադրեց։

ՊՈՒԼԿԱՐ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԷՏԻՐՆԷԻ ԱՆԳԻՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երէկ իրիկուան նեբաց. Թրթռիցով ռանուած Քերթերուն մէջ կը գտնենք նշանաւոր բերդաքաղաքին անկման շուրջ հետեւեալ մանրամասնութիւնները, որոնց մին մի կէսերը եթէ կրկնուած ալ ըլլան հեռագիրներով, դարձեալ չեն կորսնցներ իրենց շահեկանութիւնը, քանի որ ներկայ պատերազմին ամենէն վճռական գործողութիւններէն մին կը համարուի Էսքիրնէի ճակատամարտները։

Սոֆիա, 26 Մարտ.— (Մաքէնի Թղթակիցէ)։ Թուրքերը արեւմտեան և հիւսիսային կողմի ամրոցներուն մէջ ամփոփելով իրենց ուժին Պաշտպանի, Բէմէրի և Դարէզի մթերանոցներուն, զինորանին, ռազմերու մթերանոցին, Նանդաքաղաքի և հիւանդանոցին մէջ գտնուող փոքրիկ զօրանոցներուն ինչպէս նաեւ քաղաքին հիւսիսակողմի դանուող զօրանոցներուն։

Այս ժամուս ստացուած ճիշդ մանրամասնութիւններ չունինք։ Բայց այս հեռագիրը վերջինները մինչեւ ցայսմիկ կը լսեմ ինքնօթիներու գաւառը եւ զանգակներու ձայնը։ Էսքիրնէն ինեռած ըլլալու է։

Արդարեւ հեռաձայնով նախարարաց խորհուրդին կողմէն ինձի կը հաղորդուն թէ Շնէքրի փաշա Զօր. Իվանովին յանձնած է իր ասուրը այսօր կէսօրէ վերջ։

Պուլկարներուն Էսքիրէ մանելու լուրը այս առաւ հոս հանելով ժողովուրդը յուզում մանաց։

Բայց կարելի չէ ըսել թէ ծայրաստիճան ոգեւորութիւն թագուցը անոր վրայ, որովհետեւ ժողովուրդը գիտէ թէ այդ յաղթութիւնը ձեռք բերուած է անգին կորուստներու, զոհաբերութիւններու եւ դրեթէ գերմարդկային յարատեւութեան մը գնով։

Սակայն զոհ են, և ժողովրդային երեւակայութիւնը չափազանց պատրաստած է պատերազմական ջանքերու փայլուն պսակաւորումը։

Դակիչին անգամներէն մէկը հետեւեալը յայտարարեց ինձի։

—Կ'ուզէինք Էսքիրնէի վրայ գրոհ տալէ դիւրանալու, որովհետեւ ամէնէն մեծ կը պահանջեր մարդկային ճակատ և նոր դիմադրութիւններ, մէնք կոր.ի մենք միշտ կը յաջողինք քաջաբար անձնասիրելի ոգիի մասնիցին մեր մէջ։ Բայց մեր հերոսութիւնը պահանջին մեր մէջ իրենց մեր ոգեորութիւնը ընդունէն անմիջապէս վերջ դադրեցնել թնդանօթները, և մենք նախընտրեցինք փորձել վերջին նիրգ մը։

— Էսքիրնէի գրաւումը ապրեցութիւն պիտի գտրէ՞ հաղաքական բանակցութեանց վրայ։

— Ո՛չ մէկ ապրեցութիւն։

Բայց եթէ Թուրքերը մերժեն միւս ընդունել դաշնակիցներուն պայմանները, ինք հարիւր թնդանօթ պիտի փոխադրենք Զաթալճա և պիտի քալենք Պոլսոյ վրայ։

Կեցցէ՛ Պուլկարիա, կեցցէ՛ Պալքանեան դաշնակցութիւնը պոռալով։

Պուլկարական ուրախութիւնները թէ թեւի ասած փոգցներուն մէջ կը պարծանին։ Հազարաւոր քաղաքացիներ Պուլկարիոյ դեսպանատան առջեւ ցոյցեր կ'ընեն և «Կեցցէ՛ Բիէռ թագաւոր, կեցցէ՛ Ֆէրդինանտ թագաւոր» կը գոչեն։ Պուլկարիոյ դեսպան Մ. Թոչէֆ չափազանց յուզուած, շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովրդին։

** Բիթերպուրգ.— Այսօր կէսօրէ վերջ Տումայի նախագահին տրուեցաւ Էսքիրնէի անկումը ծանուցանող հեռագիրը։

Երբ հեռագիրը կարդացուեցաւ ժողովատեղիին մէջ, խանդավառ ծափահարութիւններ հաղորդուեցան։ Երեսփոխան մը կէս թաղուց իր հառը։

Բրսբրէնեգի երեսփոխանը ամբիոնը բարձրացաւ պառալով. «Էսքիրնէն ինկաւ»։ Մափահարութիւնները դադրեցուցին ամբողջ տրամը։

** Սոֆիայէն կը հեռագրեն «Թանին». Պուլկարներուն թագաւորը ընկերակցութեամբ զահաժառանգ Պորիս իշխանին, Սիրիլ իշխանին, Սավոֆ, Իվանով, Բալչոֆ և Բէթրով զօրավարներուն և իր զինուորական հեռաւորդներուն, հանդիսաւոր մատաղ զրեցին Էսքիրնէ։ Թագաւորը հրամայած էր որ չքեղ հանդերձանքներ չելլան։ Իր ուղեկից զինուորները կը բաղկանային բերդաքաղաքը գրաւող Պուլկար զինուորներէն։ Թագաւորը ընդունելութեամբ, հազարաւոր Թուրք գերիներ լեցուած էին փողոցները, ամենքն ալ պատանդով կը խոնարհէին վեհապետին առջեւ։ Թագաւորը քաղաքին բոլոր փողոցները պարեցի և ամրոցներուն վիճակին վրայ տեղեկութիւններ առնելէ վերջ, յոգնական բանակին ամբողջ շարքերը թափորով անցընել տուաւ իր առջեւէն։ Վեհապետը շնորհակալութիւն յայտնեց իր զինուորներուն անոնց քաջութեան և հերոսական ընթացքին համար. հարիւրներ պատանդներուն այս զովեստներուն։

Թագաւորը յետոյ գնաց կամաւորական պատերը, ուր Շնէքրի փաշա և իր սպաները փակուած էին։ Հոն Շնէքրի փաշա ներկայացուցաւ. Թագաւորին փաշան յանձնեց իր թուրը լուրջ և պատուելի լռութեան մը մէջ։ Վեհապետը, խօսքը Թուրք զօրավարին ուղղելով, յայտնեց անոր իր յարգանքը զոր կը ներշնչէր իրեն անոր քաջամարտիկ դիմադրութիւնը։ Թագաւորը յետոյ անոր յանձնեց իր սուրը։

Ամիլպէ վերջ, Թագաւորը այցելեց ռազմական հիւանդանոցները, որոնց մէջ կը գտնուէին քաղաքին առնուած տեղի վիրաւորուած զինուորներ։ Թագաւորը շարունակ կը խօսէր ճամբուն վրայ գտնուող ոգեորեալ զինուորներուն։

Ցերեկուան Թագաւոր հրամայեց կոթելի եղածին չափ շատ ուտելիք և նրպատ բաշխել բանակներուն առանց յետոյ և կրօնի խտրութեան. զինուորական բժիշկներուն պատուիրեց անյապաղ գործադրել քաղաքին մէջ անմիջական պէտքերը դոհացնելու համար։

** Բիթերպուրգէն հեռաձայնը կը հեռագրեն «Թանին».— Էսքիրնէի առումը կը նկատուի իբրեւ մէկ իրադարձութիւն մը, որ կը զրաստէ Պուլկարներուն դիրքը հաղաքական բանակցութիւններուն մէջ։ Կը կարծուի թէ ոչ-ուսկնամեաս կարելի պիտի չլլայ մեր ժողովրդներուն կողմէ Թուրքիայէն դահանջուած պատերազմական ռազմաքը։ Եթէ Սերպիա մերժէ ա.ս պայմանը, դաշնակիցները մյուս պիտի ըլլայ պատերազմի գործողութիւնները շարունակելու։ Էսքիրնէն պայտրդ դաշնակից զորքերը արամարդի կ'ելան Զաթալճայի գիծերուն դէմ գործողութեան համար։ Այն ատեն կացութիւնը ուրիշ պիտի ծնորհայ և պատերազմի սկիզբն ի վեր չտեսնուած կենտրոնութիւններ պիտի դան երեւան։ Հեռաւորը ուշադրութիւնը իրրեւ մեկ միլիոն կը նկատեն հոս դադրեցնելու պատերազմը և իր ծայրեր հետեւանքները։

** Ներսոյ հասած առաջին տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ Էսքիրնէի մէջ վերջին պահուն գերի զինուորներուն թիւը 38,000 եղած է, որոնց մէջ 68 գերմն ոստ և 18 ուսմէն ոստ ալ եղած ելլան։ Բայց այս թիւերը վերնկան չեն, կ'ըսեն թերթերը, քանի որ տակաւին որոշ տեղեկութիւններ կը պակասին։

** Ֆիլիպէ ֆրանսական հիւպատոսին հեռագրով հրանդ ղրեւնեցաւ Բարիզեն անմիջապէս Էսքիրնէ երթալ, գրամական նպաստներ բաշխելու համար ֆրանսական գաղթականներուն առաջին պէտքերուն։

** Պուկրոպան կը հեռագրեն թէ Սերպերուն օժանդակութիւնը խիստ տրտիւռ նեսաբ եղաւ Էսքիրնէի առումին համար։ 65,000 Սերպեր։ իրենց դաշտային հրանանի և պաշարման 60 թնդանօթները խիստ կարեւոր դեր մը կատարեցին բեղհանուր յարձակման ատեն։ Դանուբեան զորաբաժինը գլխաւորաբար ենթարկեաց Բաբաչ թէկի ամրոցին կրակին, որ Սկպպերուն գալէն առաջ հինգ հարիւրէ աւելի զոհ պատճառած էր պուլկարական շարքերուն մէջ։

** Սոպրանիէ մէջ վարչական Մ. Կէչով, բոլոր երեսփոխաններուն ներկայութեանց միջեւ հետեւեալ զեկոյցը հաղորդեց.— Պուլկար զինուորը, իր տերպ եղբայրներուն միացած, պոլքանեան պատերազմի մէջ իր արիւնովը փառաւոր է մը գրեց որ յիշատակելի դարագլուխ մը պիտի դրոշմի ազգերուն պատմութեան մէջ։ Էսքիրնէ, Թուրքիոյ երկրորդ մայրաքաղաքը, Պալքանեան առաջին բերդաքաղաքն է, ինքնաերէկ։

Հիմա այլ ոչ մի փլաս այն ատաղելը, որուն համար դաշտային գործողութեանց մէջ ընարկ պուլկար զինուորները անկարող են բերդի մը ռաչեւ։

Երէկի յաղթութիւնը անկեղծ ուրախութեամբ կը լցնէ պուլկար ազգը։ Բայց էր վերը սասիկ է խորհելով ճակատամարտ դալին վրայ ինկող դիւցազներուն վրայ։

Մ. Կէչոֆ հրաւիրեց Սրնոփ. ժողովը պատկառանքով և երկիւղածութեամբ խոնարհիլ մեռելներու գերեզմաններուն առջեւ։

Սօպրանիէն ոչնչեց հեռագրով ալլին շնորհաւորութիւնը յայտնել բանակին, յանձին սպարապետ Սավոֆի։

Ժողովը ոչնչեց նաեւ շնորհակալութիւն յայտնել ռուս Տումային եղբայրասիրական զգացումներու տիրոջ ցոյցին համար՝ որով ընդունեց պուլկարական յաղթութիւնը։

Երեսփոխանները ասքի ելան և արտասանեցին ոտ խօսքերը. «Հանգիստ հերոսներու հոգիներուն»։

Ցետոյ ժողովը վերջացաւ։

** Սերպոյ և Գորուսարի, ինչպէս նաեւ Օսմանեան թագաւորները հեռագրով շնորհաւորեցին Ցէրբինաս մեծ զօրավարը։ Թագաւորը հրամայած էր որ չքեղ հանդերձանքներ չելլան։ Իր ուղեկից զինուորները կը բաղկանային բերդաքաղաքը գրաւող Պուլկար զինուորներէն։ Թագաւորը ընդունելութեամբ, հազարաւոր Թուրք գերիներ լեցուած էին փողոցները, ամենքն ալ պատանդով կը խոնարհէին վեհապետին առջեւ։ Թագաւորը քաղաքին բոլոր փողոցները պարեցի և ամրոցներուն վիճակին վրայ տեղեկութիւններ առնելէ վերջ, յոգնական բանակին ամբողջ շարքերը թափորով անցընել տուաւ իր առջեւէն։ Վեհապետը շնորհակալութիւն յայտնեց իր զինուորներուն անոնց քաջութեան և հերոսական ընթացքին համար. հարիւրներ պատանդներուն այս գովեստներուն։

Թագաւորը յետոյ գնաց կամաւորականներ պատը, ուր Շնէքրի փաշա և իր սպաները փակուած էին։ Հոն Շնէքրի փաշա ներկայացուցաւ. Թագաւորին փաշան յանձնեց իր թուրը լուրջ և պատուելի լռութեան մը մէջ։ Վեհապետը, խօսքը Թուրք զօրավարին ուղղելով, յայտնեց անոր իր յարգանքը զոր կը ներշնչէր իրեն անոր քաջամարտիկ դիմադրութիւնը։ Թագաւորը յետոյ անոր յանձնեց իր սուրը։

Ամիլպէ վերջ, Թագաւորը այցելեց ռազմական հիւանդանոցները, որոնց մէջ կը գտնուէին քաղաքին առնուած տեղի վիրաւորուած զինուորներ։ Թագաւորը շարունակ կը խօսէր ճամբուն վրայ գտնուող ոգեորեալ զինուորներուն։

Ցերեկուան Թագաւոր հրամայեց կոթելի եղածին չափ շատ ուտելիք և նրպատ բաշխել բնակիչներուն առանց յետոյ և կրօնի խտրութեան. զինուորական բժիշկներուն պատուիրեց անյապաղ գործադրել քաղաքին մէջ անմիջական պէտքերը դոհացնելու համար։

** Բիթերպուրգէն հեռաձայնը կը հեռագրեն «Թանին».— Էսքիրնէի առումը կը նկատուի իբրեւ մէկ իրադարձութիւն մը, որ կը զրաստէ Պուլկարներուն դիրքը հաղաքական բանակցութիւններուն մէջ։ Կը կարծուի թէ ոչ-ուսկնամեաս կարելի պիտի չլլայ մեր ժողովրդներուն կողմէ Թուրքիայէն պահանջուած պատերազմական ռազմաքը։ Եթէ Սերպիա մերժէ ա.ս պայմանը, դաշնակիցները մյուս պիտի ըլլայ պատերազմի գործողութիւնները շարունակելու։ Էսքիրնէն պայտրդ դաշնակից զորքերը արամարդի կ'ելան Զաթալճայի գիծերուն դէմ գործողութեանց համար։ Այն ատեն կացութիւնը ուրիշ պիտի ծնորհայ և պատերազմի սկիզբն ի վեր չտեսնուած կենտրոնութիւններ պիտի դան երեւան։ Հեռաւորը ուշադրութիւնը իրրեւ մեկ միլիոն կը նկատեն հոս դադրեցնելու պատերազմը և իր ծայրեր հետեւանքները։

** Ներսոյ հասած առաջին տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ Էսքիրնէի մէջ վերջին պահուն գերի զինուորներուն թիւը 38,000 եղած է, որոնց մէջ 68 գերմն ոստ և 18 ուսմէն ոստ ալ եղած ելլան։ Բայց այս թիւերը վերնկան չեն, կ'ըսեն թերթերը, քանի որ տակաւին որոշ տեղեկութիւններ կը պակասին։

** Ֆիլիպէ ֆրանսական հիւպատոսին հեռագրով հրանդ ղրեւնեցաւ Բարիզեն անմիջապէս Էսքիրնէ երթալ, գրամական նպաստներ բաշխելու համար ֆրանսական գաղթականներուն առաջին պէտքերուն։

** Պուկրոպան կը հեռագրեն թէ Սերպերուն օժանդակութիւնը խիստ տրտիւռ նեսաբ եղաւ Էսքիրնէի առումին համար։ 65,000 Սերպեր։ իրենց դաշտային հրանանի և պաշարման 60 թնդանօթները խիստ կարեւոր դեր մը կատարեցին բեղհանուր յարձակման ատեն։ Դանուբեան զորաբաժինը գլխաւորաբար ենթարկեաց Բաբաչ թէկի ամրոցին կրակին, որ Սկպպերուն գալէն առաջ հինգ հարիւրէ աւելի զոհ պատճառած էր պուլկարական շարքերուն մէջ։

** Սոպրանիէ մէջ վարչական Մ. Կէչով, բոլոր երեսփոխաններուն ներկայութեանց միջեւ հետեւեալ զեկոյցը հաղորդեց.— Պուլկար զինուորը, իր տերպ եղբայրներուն միացած, պոլքանեան պատերազմի մէջ իր արիւնովը փառաւոր է մը գրեց որ յիշատակելի դարագլուխ մը պիտի դրոշմի ազգերուն պատմութեան մէջ։ Էսքիրնէ, Թուրքիոյ երկրորդ մայրաքաղաքը, Պալքանեան առաջին բերդաքաղաքն է, ինքնաերէկ։

Հիմա այլ ոչ մի փլաս այն ատաղելը, որուն համար դաշտային գործողութեանց մէջ ընարկ պուլկար զինուորները անկարող են բերդի մը ռաչեւ։

Երէկի յաղթութիւնը անկեղծ ուրախութեամբ կը լցնէ պուլկար ազգը։ Բայց էր վերը սասիկ է խորհելով ճակատամարտ դալին վրայ ինկող դիւցազներուն վրայ։

Մ. Կէչոֆ հրաւիրեց Սրնոփ. ժողովը պատկառանքով և երկիւղածութեամբ խոնարհիլ մեռելներու գերեզմաններուն առջեւ։

Սօպրանիէն ոչնչեց հեռագրով ալլին շնորհաւորութիւնը յայտնել բանակին, յանձին սպարապետ Սավոֆի։

Ժողովը որոշ

ՇՐՋՕՐԱ ԿԸ ՎԻՐԱԿՈՇՈՒԻ

Վիեննա, 30 Մարտ.— Թրիէսթիէն կը հեռագրուի թէ Շքօտրան պաշարող ցարտուղայի զինուորները ոկսան քաղաքը ամրակծել։ Այս լուրը սակայն չէ հաստատուած։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Վիեննա, 30 Մարտ.— Գարատաղ պալքանեան իր դաշնակիցներուն հետ համաձայնելու վրայ է ռէրուիճնոց արբ, ուելիք պատասխանին համար. Շքօտրայի չուրջ զինուորական գործողութիւնները դադրեցնելու մասին։

ԷՍԻՐՆԷԻ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ

Հռոմ, 30 Մարտ.— Սֆիակէն կը հեռագրուի թէ Էսիրնէի Իտալացիները ազատ ուռղի են։

ՏՐԻՊՈԼԻՍԻ ՄԷՋ

Հռոմ, 30 Մարտ.— Տրիպոլիի կառավարիչը Ֆիզանի և Օֆիէլայի արբ ցեղապետներէ ոմանց հնազանդութիւնը ընդունեց։

ՆԻՒՕՒԼԻ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Վիեննա, 30 Մարտ.— «Բայերսչ» հեռագրական կը գրէ որ պայմանական հերքումին հակառակ, հեռագիրներ կը շարունակեն հոսիլ, որոնց համեմատ Նիզոլա թագաւորի կարուսի հետեւանքով մեռած է։

ԽՆԼԻՏ ՋԻԱ ԿԼԵՑԻ ՊԱՆՏՈՆԸ

Բարլին, 30 Մարտ.— Խալիա Զիա պէյի նախագահութեան ատակ պտնուած պատերազմութիւնը կը շարունակէ իր յարձակութիւններ քաղաքական և մարտական շրջանակներու հետ. ուր միշտ համակիր ընդունելութեան կ'ժամանակ։ Մարքենս իր ելմտական բժշկին մէջ կը հաստատէ Խալիա Զիա և Բէյիա պէրու յարձակութիւնները, որոնցմէ ո՞ն եզրակացութիւնը կը հանուի.— Հիմակ այլեւս Թուրքիոյ մէջ գոյութիւն չունին կուսակցական վէճեր։ Պէտք է որ ամէն ջանքեր միանան երկի՝ բարգաւաճման համար, զոր պիտի քաջալերեն Եւրոպի և Բարիզի ելմտական շրջանակները։

ԷՎԻՏՅԱ ՆԵԶԱՐԷԹԻՆԷՆ

Ղէրլպոի Մուլիմին Խաթխանէի իշխան մեզիշկս 51 տարէ եէմէք մահուանէն ակնի մնեթան 20 զրչ. հիկոսպրլա 35 զրաչա թալիպի էօնալինակ օլաչ. յեկի Մարթն 27նէի չարէնպին կիւնիւ իսալէի գաթիրէօի ֆարա գրնէնամաղնանան, նիւզաէ իւշ Քենգիլթիլա ԷՖա վէ իմալոնա թալիպ օլանարդն նիւմունէ վէ բէսիմիրի կլօրվէ վէ չեռանցի մինագաստայ անամագ վէ իշթիրաք էթմէք իւզրէ եէվրո մէգիւրաէ վասթի տարի նիկայէթ 4է գասար 7 ռաէ լիսան օսմանի սիոզիկօ ապէօիրնի միւռեռտրպէն էվկօֆ. Հիմարուն նէգաբէթի Լէվզիմ դաէմի Միւպէրէթ վէ Միւնդաստաթ գոմիսիօնէնա միւրաճաաթ եէյմէրէրի։

18 Մարտ 1329 3 1

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՍԻՐՆԷԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՆ ՄԱՍԻՆ

Էսիրնէի առաջնորդ Տ. Ղեւոնդ վրդ. մասին նոր տեղեկութիւն մը ստանալու համար, պատրիարքարանը դիմում պիտի ընէ ֆինանսական կառավարութեան, որ պուլկար կառավարութենէն տեղեկ թիւն ուզէ Էսիրնէի գանուող Հայոց Առաջնորդ Տ.Ղեւոնդ վրդ.ի և հայ ժողովրդեան վիճակին մասին։

ԱՆՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԽԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՒ ՏՆՏԵՍ. ԽՈՐՇՈՒՐԴԻ ՄԻՋԵՒ

Նպատակնկալ ուսանողները երէկ նորատամաց յանձնաժողովի գիմելով, իրենց մարթ ամաւվճարները բնդրեցին, և ոսկայն յանձնաժողովի անդամներ պատասխանեցին թէ Տնտես. Խորհուրդը կոտրկիսան ժողովի հրահանգին, չէ սազած որ է գումար առ. հեռաւորապէս չի պիտի կրնայ վճարում ընել։

Յանձնաժողովի անդամ մը այս մասին հետեւեալը յայտարարեց. մեր խմբագրին.— Տնտես. Խորհուրդը ասէ տարի ուզած էր որ ուսանողաց ցանկը ի ձեռին ունենայ միւս հանգանի համար, մենք մերժեցինք, որովհետեւ մենք միայն պատասխանատու էինք վարութեան ըստ կանոնագրի հանուսարար։ էի՛ք կրնար սարքադրա մարմնի մը քննդրելին ենթարկուիլ։ Վարութեան դիմումի ընթացքին, որ անտեսականին անտեսկնը մերժելէ վերջ, հրահանգ ուաւ որ իր քով գանուած և կատարուած ուսանողաց անուամբ ի պահ դրուած գրամները մեզ յանձնէ։ Տնտես. Խորհուրդը կ'երեւի վնասուած իր ըրած մեղ առոյերին մերժումէն, չուզեր դրամ վճարել, որով մենք սխալուած ենք այս պարագան տեղեկագրել Լիսան ժողովին։

ՊԵՏԵՍԻՆ Նամակով մը օսմ. երեսփ. նոր բնարութեան ատթիւ հրահանգ կը ընդունին Պատրիարքանէն։

ՀԱՅԵՐԻ մէջ կոչ մը Հայերու ատրիքի որբագրութիւնները կատարուած և սակայն կրկին զինուոր առնուած էին։ Պատրիարքարանի դիմումին վրայ, դատական նախարարութիւնը թելադրեցաւ մը այս անիրաւութեան հնարաւորութիւնը ջանկր ուզած է սահպարար։

ԿԼՏԻԿ ՓԱՇԱՇԻ ՖՈՐՈՁԻԶԸ.— Ժամանակէ մը ի վեր Կէտիկ փաշայի թաղամասի ջրատարը դժգոհութիւն սկսած էին յայտնել թաղի ջրագրիչ Տ. Վահան վրդ. Յակոբեանի դէմ, որ սկսած էր զանազան սիրինարով իր վրայ խօսցնել ապ։ Թաղ. Խորհուրդը ինքն ալ վարդապետին քիչ մը անպատշաճ ընթացքներն, և սակայն յանձնաժողովի անդամներ պատասխանեցին թէ Տնտես. Խորհուրդը հանդարտ թաղեցիներու բողոքներն ազդուած, բազմագիր մը գրած է Ս. պատրիարքին, թուելով որ յիշեալ վարդապետը կարգ մը չարաշահութիւններ նայն ըրած և գանգատութիւններու ատիթ տուած է, հետեւաբար հրաժարեցուցած է ուրիշ կրօնականի մը անհրաժեշտութիւնը զգալի է։ Ս. Պատրիարքը խնդիրը յանձնած է Կրօն. ժողովին, որ եղած ամբաստանութեանց մանրամասնութիւնները պահանջած է։ Թաղ. Խորհուրդը Ս. Պատրիարք հոր ծանուցած ըլլալով որ Վահան վրդ.ի չարթի և հիւսակի (առջի օր) օրերը արարողութեանց նախագահելը ինքիրներու տեղի պիտի տայ, կարգադրութիւն մը խնդրած էր։ Ս. Պատրիարքը գրով մը հրաւիրելէ վերջ, Վահան վրդ.ը որ եկեղեցի չի յաճախէ ասժամարար, չարթ երեկոյ և կիրակի առաւօտ ինք անձամբ նախագահած է կէսկի փաշայի եկեղեցական արարողութեանց և կիրակի օրուան քարոզն ի մէջ համարձակութեան պէտք չնչուած է։

ԱՅՐԻՒՆԱՄ Յանձնաժողովը իր վերջին նիստին որոշեց 100 ոսկի ղրկել Ատանա, անմիջական պէտքերու համար։ Նոյնպէս շնորհակալութիւն յայտնեց հանրային պարտուց վարչութեան, որ 12 ոսկի ներքի հունա նուիրած էր Զէյթունի համար։

«ՕՍՄԱՆԻԵՆԷՐ ԼՕՅՏ.ի խմբագրատեղը երէկ Ս. Պատրիարք հոր ա ցելելով, երկար ատենակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։ Խօսակցութիւնը դարձաւ մասնաւորապէս հայկական նահանգներու վիճակին վրայ։

ԱՅՐԻՒՆԱՄ յանձնաժողովի դիմումներուն վրայ Պատրիարքարանէ կրկին թաղիթ գրուեցաւ դատական նախարարութեան թէ Հանցի ծանօթ բնդարման առթիւ տրած աշխատանքներուն և չնչին փոխարէնը հաւաքելի կառավարութեան կողմէ, որ կը յանգի 6000 ոսկուց գումարի մը։ Թղթիրին մէջ կ'ըսուի թէ Հանցի Հայոց, հոս հովիկականց և ազգականաց ասաղնորդարաններէն հաւաքագրեալ հեռագիր մը կը յայտնէ որ չէնքը զինուորներուն զէնք արձակումէն այրած է, և ոչ թէ փոխատանիներու կողմէ. տեղւոյն իսարէի ժողովը եւս քննութիւն կատարելով, իր տեղեկագիրը հղորդած է ներքին գործոց նախարարութեան, որ բնական է փութով հարկ եղած կարգադրութիւնները կը սանմնէ և պահանջուած 6000 ոսկին վճարել կուտայ։

ՊՈՒՍԱՆԱՍ Թարթը կանոնաւոր խումբի մը չդայութեան պատճառ գրելթ լսուած էր։ Կը լսենք թէ պոլսոնկի բոլոր Հայ դերասանները Մանկան ֆիֆ և Գիլէկեան քարտուղարութեամբ բեմ պիտի բարձրանան առաջիկայ կիրակի։ Այս նոր և ուսարարթիւ խումբին կազմութիւնը անշուշտ հանդիպ պիտի ողջունի ի գեղարուեստաբեր հասարակութեան կողմէ։

ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Սաեփան էֆ. Քիւրքճեան, ծանօթ գրավաճառ-հրատարակիչ, մասնաւոր գրութեամբ մը բոլորվին կը հերքէ «Կիկոսի արտանատ Պ. Թորոսեանի անարգութիւնները իրենց երբեմնի գործատուութեանց մասին։ Քիւրքճեան էֆ. մանրամասն հաշիւներով իր գրութեան մէջ ապացուցած է թէ «Կիկոսի արտանատը պոլսեպէս զանազան չարաշահութիւններ կ'ընէ, և կը հրաւիրէ զինքը, որ մինչ բեր թէ քանի քանի անգամներ իր տարեցոյցները գնած է տարուած պայմաններուն հակառակ, և շարունակ խոյս տուած է ամէն ինչամ որ փնտուած է հաշիւ տեսնելու համար։ Քիւրքճեան էֆ. կ'ըսէ որ եթէ Պ. Թորոսեան պատասխանատու էր, պէտք էր մինչեւ հիմա ներկայանար և ինքը իր հոլիւը տար փոխանակ հոլիւ ուզելու։

Իսկ գալով իր տարեցոյցներուն հատուկ ծախսերու պարագային, Քիւրքճեան էֆ. կ'ըսէ թէ տարի մը ի վեր չծախսուած տարեցոյցները բնականաբար իրենց ծովարանի կամ անպէտ գործ հեռաձգման մը ծախսեցան, ոչ թէ հոսով ինչպէս կ'ըսէ Պ. Թորոսեան, այլ... օրայով, թէեւ դիտաւորութիւն չուներ այս կերպով իրեն վնաս պատճառելու։ Նոյնը եղած է նաեւ ուրիշ հեղինակներու գիրքերուն համար։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարլին 31 Մարտ.— Սոֆիայէն կը կը հեռագրուի՝ Մաթէնի։

Դիւանագիտական շրջանակները մօտալուտ կը նկատեն հաշտութեան կնքումը։ Պուլկարիա նոր պահանջում պիտի չընէ քանի որ ռէրուիթիւնք Մրթաչին Սարթ գացող ռոմանագիրը կը չնորհեն իրեն։ Դիւանագիտ դժբախտութիւնը այս կերպով հորթուած կ'ըլլայ։

Օսմ. գործակալութիւնը, որ այս հեռագիրը ստացած է, կ'ըսէ թէ «Մաթէնի տեղեկութեան վերջին մասը անհիրկ կը թուի իրեն։

Բեռլին, 31, Մարտ.— «Մաթէնի Ազատ-Լեռէն մուտքը արգիլուեցաւ։

Մարիա, 31.— Ագիոս թագաւոր բոլորովին ապաքինեցաւ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՒԱՔԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱՆՁԻՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՆԻՍՏԸ

Բ՞ՆԶ Ե՞Ն ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿԵ՞Ն ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ինչպէս գրած էինք, Մեծ Տէրութեանց դեսպանները իրենց հաւաքական զիմումը ուղացուցած էին, նկատելով որ կարգ մը իրողութիւններ անհրաժեշտ կը դարձնէին նոր հրահանգներու կարեւորութիւնը։ Վերջապէս բոլոր դեսպանները ստացան իրենց վերջնական հրահանգները և առջի գիշերը հաւաքական նիստ մը գումարելէ վերջ, որոշեցին երէկ մատուցանել տէրութեանց յիշատակագիրը Բ. Դրան։

Արդէն կանուխէն Բ. Դրան մէջ սկսած էր ոգեւորութիւնը։ Ժամը 3ին, աւստրիական դեսպան Բալլավիչինի Մարքիզ, Անգլիական Սըր Լուութէր, ֆրանսական՝ Մ. Պոմբաս, Իտալական՝ Մարքիզ Կարոնի, Ռուսական՝ Մ. տը Կիրս և Գերմանական՝ Մ. Վակէնհայմ Բ. Դուռ եկան և ուղղակի գացին Արտաքին գործոց պաշտօնատունը։ Արտաքին գործոց նախարարաբար Հալիմ փաշա ընդունեց սիրալիր կերպով մեծ պետութեանց ներկայացուցիչները։ Աւստրիական դեսպան Մարքի Բալլավիչինը իբր ե՞ր կարդաց տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը զոր ստորագրած էին դեսպանները, և յանձնեց յետոյ Հալիմ փաշայի։

Արտաքին Գործոց նախարար Հալիմ փաշա շնորհակալութիւն յայտնեց Մեծ պետութեանց դեսպաններուն, իրենց այս ձեռնարկին մասին, որով ամէն ջանք չեն խնայեր օսմ. կառավարութեան բարօրութեան համար։ Նախարարը յայտնեց թէ Տէրութեանց հաւաքական ծանուցագիրը պիտի յանձնէ նոր գումարուող արտասովոր Նախարարաց Խորհուրդի ներկայացուցիչներուն։ Բալլավիչինի Մարքիզ ըսաւ ըսաւ թէ ժամ առաջ արիւնահեղութեանց վերջ տալու համար, Մեծ տէրութեանց փափաքն է մինչեւ հինգշաբթի ստանալ օսմ. կառավարութեան պատասխանը։

Դեսպանները յետոյ առանձինն այցելեցին Արտաքին գործոց նախարար Հալիմ փաշայի և թէ հաշտութեան և թէ ուրիշ զանազան խնդրոց առթիւ օսմ. կառավարութեան տեսակէտը շօշափող տեսակցութիւններ ունեցան։

Դեսպանները յետոյ երթալով «Վարչապետական պաշտօնատունը առանձին այցելեցին նաև վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի և առաջարկեցին որ փութով ջանք տարուի տէրութեանց ծանուցագրին հաշտարար ոգիովպատասխան մը տալու։

Տէրութեանց նոր ծանուցագիրը ինչպէս կը տեղեկանանք, իր էութեան ձեւերուն մէջ ճիշտ կը նմանի ասկէ առաջ մեծ տէրութեանց կողմէ Քէամիլ փաշայի արուած ծանուցագրին, զոր նոր կառավարութիւնը մերժեց և պատերազմը հայրենաբերաբար շարունակելու որոշում տուաւ։ Մանուցագրին մէջ միայն հետեւեալ փոփոխութիւնները մացուցած են.—

Ա.— Էսիրնէի խնդիրը երբեք չէ յիշուած, նկատելով որ այդ քաղաքը արդէն իսկ Պալկարներու կողմէ գրաւուած է։

Բ.— Տէրութիւնները ծանուցագրին մէջ պատերազմական ուղղանի պարագան չեն յիշեր, միայն թէ պուլկարներու բժիշկ հանրային պարտուց գումարէն մաս մը օսմանեան կառավարութեան կողմէ վճարուելու պէտք կը չեշտեն։

Գ.— Իսկ սահմանագիծ հարցին Մրթաչ-Էնոս ուղիղ գիծը։

Այս հաշտով մինչդեռ տէրութիւնը իրենց նախորդ ծանուցագրին մէջ գծած սահմանագիծ Պապա-Էսկի և Լիւլէ-Պուրկազ Թուրքիոյ կը թողէին, այս անգամ այս մասը կ'անցնի Պուլկարիոյ կողմը։ Աւելորդ է ըսել որ, Իսաբոլ և չրիսանները բոլորն ալ կը մնան Թուրքիոյ տացուածքը։

Դ.— Կրնէի Յունաստանի կցումը կը դադարեցնի պաշտօնապէս։

Ե.— Իսկ մնացեալ կղզիներու խնդիրը յանձն կ'առնեն իրենք կարգադրել։

Մանուցագրին վերջաւորութեան մէջ դեռսի թէ, եթէ օսմ. կառավարութիւնը հնանի այս պայմաններով հաշտութիւն կնքել, մեծ տէրութիւնները նիւթական ամէն միջոցներով օգնաւոր պիտի ըլլան իրեն, երկրին վերանորոգման գործին լայնապէս աշխատելով։

Նախարարաց խորհուրդը լսեց արտաքին գործոց նախարարին բացատրութիւնները, և մինչեւ ուշ տարն զբաղեցաւ այս խնդրով։

***

«Ալէմտարի երկրորդ տպագրութեան մէջ հետեւեալը կը գրէ.— Դեսպաններու մեկնումին վերջ, արտաքին գործոց նախարարը իր խորհրդակիցը կանչելով, ծանուցագրին պատասխանութեան մասին խորհրդակցութիւն կատարեց և զայն քննելով, թերութիւնները լրացնել ուզեց, վարչապետին մօտ գնաց ու պէտք եղած մանրամասնութիւնները ուսաւ այս մասին։

Վարչապետը ամենայն նախարարաց խորհուրդ գումարեց և ամբութեանց արուելիք պատասխանին մասին խորհրդակցեցաւ։ Մանուցագրին պատասխանը կը լսենք թէ վաղը Բալլավիչինի մարքիզին պիտի տրուի։ Օսմ. կառավարութիւնը իր պատասխանը պիտի հրատարակէ օսմ. զրնակալութեան միջոցաւ, հանրային կարծիքը լուսաբանելու համար։ Սայդ աղբիւրէ մեր քաղած տեղեկութեանց համաձայն տէրութիւնց ծանուցագրին հիմը Բ. Դրան տեսակէտներուն գրեթէ համապատասխան ըլլալով, մեծ յոյս կայ որ համաձայնութեան գիտի մը գանուի։

***

«Թէրճիման» տէլուութեանց դեսպաններուն հաւաքական դիմումի մասին խոսելէ վերջ կ'ըսէ.— Կը կարծուեր որ Էսիրնէի բերդերուն լուսեան մասնաւորելը, տէրութիւնները իրենց ծանուցագրին մէջ կարգ մը փոփոխութիւններ պիտի մտցնէին։ Սակայն այս մի քանի օրուան ընթացքին. օսմ. զօրաց Զաթալճայի մէջ տարած յաղթութիւնները պատճառ դարձան որ տրութիւնք իրենց ծրագրելիք փոփոխութիւններէն ետ կենան։

Արտաքին գործոց նախարար Սայիտ Հալիմ փաշա ծանուցագիրը յանձնելով նախարարաց խորհուրդին նպատական, պէտք չեշտեց թէ փութով անոր պատասխանելուն։ Նախարարաց խորհուրդը մինչեւ այս անան այս խնդրով զբաղելէ վերջ որոշած է յայտարարութիւնով մը ազգին ուշադրութեան յանձնել իր տալիք պատասխանի որոշումը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՎՐԱՑ

Զեռնհաս իշխանութիւնը Մարտ 18 թիւով հետեւեալ տեղեկագիրը հրատարակեց.

Ինչպէս ծանուցած ենք երէկ պաշտօնական տեղեկագրին մէջ, թշնամին, որ Կէօյիւք Զէքմէճէի արեւմտեան կողմի մեր ամրացեալ դիրքերուն դէմը կը գտնուէր և մեր զինուորներուն կողմէ վտարուած էր, երէկ ալ հետապնդուեցաւ մեր քանի մը ջոկատներուն կողմէ։ Այս ջոկատները Բալոսի և Թաշլըքէօյի ուղղութեամբ կը յառաջանային և ճամբուն վրայ տեսած են հազարէ աւելի թշնամի դիակներ։

Մեր ջոկատները Բալոսի մէջ այլ միեւնոյն դիրքին հիւսիսային կողմը, ինչպես նաեւ Թաշլը քէօյի հարաւակողմը գտնուած բարձունքներուն վրայ ստուարաթիւ ոյժի հանդիպած ըլլալով կանգ առած են։

Թշնամի հրետանիի մարտկոց մը Գլաչիքէօյի արեւմտեան կողմը երեւցաւ։ Մեր հետեւակազօրքին կողմն վրայ կրակ ընելու նպատակաւ։ Ցաջողացանք ամբողջովին բացնել այդ մարտկոցը։

Զաթալճայի դիրքին մէջ ոչ մի դէպք չպատահեցաւ։

Պուլայիրի մէջ ոչ մի դէպք չպատահեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

«Ալէմտարի մէջ կը կարդանք.

«Մեր հայրենակիցներուն կը հաղորդենք թէ օսմ. կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան մէջ խիստ կարեւոր փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած է և այս կերպով երկրին փրկութիւնը թէ արտաքին և թէ ներքին կերպով և կատարելագործ ապահովուած է։ Առ այժմ ասկէ աւելի տեղեկութիւն չենք կրնար տալ։

ՕՍՄ. «ՀԱՄԻՏԻԹԷ» ՅԱԾԱՆԱՒԷՆ ՆԱՍԱԿ

ՊԱՐՏԻԶԱԿՑԻ ՀԱՅ ՆԱՒԱՋԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ

ԱՂԻԿՍԱՆԴՐԻՆ, 4 ՄԱՐՏ

Սիրելի ծնողք

«Երկար ատենէ ի վեր կը գտնուինք ծովերուն վրայ։ Ողջ առողջ եմ, միակ Ձեր կարօտութիւնը կը քաշեմ։ Պէրութէն ձեզի նամակ մը գրեցի, ձեռքերնիդ անցաւ արդեօք։ «Համիտիյէ»ն Պէրութէն ելլելէն վերջ, գնաց Շքօտրա, հոն Յունական վեց նաւ ընկղմեցինք, չորս ժամ պատերազմ ըրինք, մեկմէ ոչ մէկ վնաս ունինք։ Անկէց ելանք ածուխ առնելու համար Աղեքսանդրիա գացինք։ հոս մէկ քանի օր մնալէ վերջ, չենք գիտեր թէ ուր պիտի երթանք։ Պոսէն ելլելէս ի վեր հինգ նամակ գրեցի, չեմ գիտեր թէ ձեռքերնիդ անցա։ Զեզմէ նամակ չստանալուս չատ «մէրաք» կ'ընեմ։ Հարկաւ պատերազմը կը դադրի և մենք Պոլիս կ'ուգանք։ մինչեւ որ կռիւը չվերջանայ, Պոլիս երթալու «հավէս» չունինք։ մենք հանգիստ ենք և անվախ։ բնաւ հոգ մի ընէք։ երբ Պոլիս դամ, ամէն բան բերանացի կը պատմեմ։ Բարեւներ մեր բոլոր բարեկամներուն։

ՄԱՐՏԻԿ ՄԱՐԻԿԵԱՆ

ԽՈՒՃԱՊ ՊԷՇԻՔԹԱՇԻ ԵՒ ՕՐԹԱՔԷՕՅԻ ՄԷՋ

Կայսերական հեծելազօրաց գունդը Եզերքի պարէզին մէջ երէկ նշանաւոր թեան փառք կատարած և այս առթիւ գնդակներ նետուած ըլլալով, Օրթագէղի և Պէշիքթաշի ժողովուրդը խուճապի մատնուած, և հազիւ հազ կարելի եղած է յուզուած մարդերը հանդարտեցնել։

ՀԵՌԱԳԻՐ ԷՆ ՎԷՐ ՊԷՏՔ

Էնվէր պէյ իր ազգականներէն մէկն հետեւեալ խմբագրով հեռագիր մը ուղղած է, ի՛նչպէս «Ալէմտար»։

«Օրս ձեռքերը կը համբուրեմ, փառք Աստուծոյ առողջ եմ, Պուլկարները կը հեռանդնենք. որոնք իրենց գլխարկները չաստ կը փախչին։»

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՌՈՒԼԹԱՆԻՆ ՄՕՏ

Վարչապետը երէկ կայս. պալատ երթալով, երկրին կացութեան և դեսպանական դիմումին մասին տեղեկութիւններ հաղորդեց Սուլթանին։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ

Քաղաքական շրջանակներու մէջ հաստատ զրոյց կը շրջի թէ պուլկարական բանակը այսօր կամ վաղը վճռական յարձակման պիտի սկսի։

ՀԵՌԱԳԻՐ ՀԵՐՈՍ ՇԻՒՔՐԻ ՓԱՇԱՅԷՆ

Կը տեղեկանանք թէ Շիւքրի փաշա հեռագիր մը ուղղելով իր քեռնորը հաղորդեր Բէյմ պէյի, յայտնած է թէ ողջ և առողջ վիճակի մէջ կը գտնուի։

ՍԵՐԲ ՎԻՐԱՒՈՐՆԵՐԸ ԶԱՐՀՈՒՐԵԼԻ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՊԱՏՄԵՆ

Պելկրատ, 30 Մարտ.— Էսքրեյէն եկող վիրաւորները ստրոտիկի մանրամասնութիւններ կը պատմեն քաղաքին շուրջ տեղի ունեցած կռիւներուն վրայ, որոնց միջոցին Պուլկարները անհաւատ կորուստներ ունեցան, վեր ի վերոյ հաշուով 15,000 մեռեալ, 100ը սպայ և ալ աւելի թիւով վիրաւոր։ Սերպերը Էսքրեյէն մեկնեցան և իրենց երկիրը կը դառնան։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Բռնաւուն մօտ պուլկար գերիներ, որոնք Պոլիս բերուած էին, երէկ Իզմիթ զրկուեցան։

ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒՄԸ

Պիթիզէն կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ իր ներքիներով ծանօթ ճուման օղու ձերբակալուած է։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՀԱՏԷՄ ՔԷՕՅԻ ՄԷՋ

(Պաշտօնական)

Օսմանեան զօրաց ընդհանուր հրամանատարութեան կողմէ Ա. զօրամասակի փոխանորդութեան ստուած հրահանգին համաձայն Մարտ 16էն սկսեալ ստորեւ հրատարակուած ժամանակացոյցին համաձայն 106 և 114 թիւ ճամբարդ հրով երկաթուղիները Պոլսէն Հատէմ քէօյ և 107 ու 125 թիւ երկաթուղիներն ալ Հատէմ քէօյէն Պոլիս ուղղորդեն։ Այսպէս Սիրքէճիէն ճաշուուան ժամը 9 20ին 106 թիւակիր երկաթուղին, ինչպէս նաեւ երեկոյեան ժամը 4.25ին 104 թիւ երկաթուղին Հատէմ քէօյ պիտի մեկնի։ Հատէմ քէօյէն Պոլիս պիտի գան ճաշուուան ժամը 9 29ին 107 թիւակիր, և երեկոյեան ժամը 5ին 125 թիւակիր երկաթուղիները։

ՋԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օսմ. Խորհրդարանի նախագահ Նախագահ Խալիլ պէյ երէկ Եւրոպական նախարարին հետ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Փարոսներու ընկերութեան մենաշնորհը ասը տարի եւս երկարաձգելու մասին Եւրոպական նախարարութեան և յիշեալ ընկերութեան միջեւ համաձայնութիւն գոյացած ըլլալով, այս մասին գրի առնուած պայմանագիրը ղրկուեցաւ Բ. Դուռ նախարարաց Խորհրդին վաւերացուելէ վերջ, կայս. իրատէով ալ հաստատուելու համար։

*** «Ալէմտար» կը գրէ թէ Հասան Իզզէթ փաշայի հոտած պաշտօնական հեռագիր մը կը տեղեկացնէ որ Պուլկարներու կողմէ տրիւնալի յարձակում մը գործուած է, այս միջոցին թշնամին եռ մղուած է, Օսմանցիներուն ձգելով երկու պարսման թնդանօթ։

*** Զմիւռնայի մէջ, մէկ ալ իւմի չափ եղող հողերու վրայ կալուածներ չինելու և փողոցներ կազմելու որոշութիւն տրուած ըլլալով, շատ մը չէնքեր չինած էին։ Այժմ ուրիշ հողատէրերու կողմէ կալուածաշինութեան որոշութիւն ուզուած ըլլալով, որոշուեցաւ ոնոց եւս տրամութիւն տալ։

*** Առջի գիշեր և երէկ ասուս վիրաւորներ բերուեցան Պոլիս և զանազան հիւանդանոցներու մէջ տեղաւորուեցան։

*** Մահմուտ Շեվքէթ փաշա երէկ Պատերազմական պաշտօնական մէջ քննեց ընդ. հրամատարի փոխանորդութեան կողմէ եկած հեռագիրները և գիւղացիներու անօրէնութիւնն հետ խորհրդակցեցաւ։

*** Ներքին գործոց նախարարը երէկ Արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ Սալիհ Հալիմ փաշայի հետ խորհրդակցեցաւ։

*** Մագտանեցուած ծխախոտ ծխող Դերվիշաղայի Իպրահիմ պին Սալիհ և Ահմէտ պին Իպրահիմ պատերազմական տատանին որոշմամբ պատերազմական վիճակ դնուելով վայրերէն դուրս վտարուեցան։

*** Բազարջիութեան քննիչներէն Իպրահիմ Քէսրի պէյ երէկ և այսօր 9290 օքա հաց նուիրած է Օսմանեան բանակին։

*** Զաթալճա քնակարանի մը մէջ լսուած ժողովուրդեան դիպքերը տրկածով կրակ առելով. ամբողջութեամբ այրած է կ'ըսէ «Թէրճիման»։

*** Զինուորական իշխանութեան կողմէ քննիչներ ասի գիշեր պատելով բոլոր հանրային զբօսարանները, արգիլած են սպանները և զինուորներուն մուտքը այդ վայրերն ներս։

*** Թագաւորի մարզարանը Փրանսական ընկերութեան անուան փոխանցելու ձեւակերպութիւնը սկսած է կատարուիլ։

*** Ծովային նախարարը երէկ տեսակցաւ արտաքին գործոց նախարարին, իսկ խորհրդակցը վարչապետին հետ։

*** Գրաստի քարտիրի էյր անդամ ձերբակալուած Լուտֆի և Սալիհ ազատ արձակուեցան։

*** Սակիպ Լաւիթի պէյ պատերազմ. պաշտօնատան մէջ քննարկիչ նշանակուեցաւ և ամէն յարգութիւնք զրկուեցաւ։

*** Պոլիս պանդոկ կամուրջներու գանդին դինուորները ասի գիշեր պատերազմ. պաշտօնատան մէջ ազգերու դէմ ոչ մեկնելու դիտաւորութեան հետեւ, Սուլթանին արքունատուն և սամ. զինուոր յաշխատութեան համար։

*** Երէկ մայրաքաղաքս բերուած 51 վիրաւորներուն հետ կան նաեւ երեք պուլկար վիրաւոր զինուորներ։ Իսկ դերի չորս զինուորներուն անուններն հետեւեալներն։ Էէ Բաչի Իսաքի օղլու, Հայիմ Տավլա, Նիյօմ Բէքթաշ, Տիմիթրի Դամպուրգալու։ «Թէրճիման» կ'ըսէ թէ, գերիներու յարաբերութեանց նայելով, Պուլկարիա դժնդակ վարչական մը ենթակ ասած է այժմ, պատերազմաբեր Մ. Տանչի պատերազմէն վերջ պիտի սպանուի քամիթիներուն կողմէ։ պուլկար զինուորին կարգուած է վերջին օրերս։

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԾԱՆՈՒՑԱԳՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Օսմ. գործակալութիւնը երէկ դիշեր հետեւեալը հաղորդեց.—

Վեց Մեծ Պետութեանց դեսպանները Բ. Դուռ գալով Արտաքին Գործերու Նախարարին հաղորդեց իր իրենց պետութեան հաւաքական ծանուցագիրը։ Ֆրանսական դիմումին եաչ՝ անգլիական և ռուսական դեսպանները յոլորդաբար ընդունուեցան արտաքին գործերու նախարարին կողմէ։

Դեսպանները յետոյ վարչապետին այցելելով՝ տեսակցութիւններ ունեցան։ Որմէ քիչ ետքէ՝ արտաքին գործերու նախարարը վարչապետին մօտ երթալով՝ զեկուցագրի մասին տեղեկութիւններ տուաւ։ Զեկուցագիրը Նախարարաց Խորհրդոյ մէջ նկատողութեան առնուեցաւ երէկ երեկոյ թոկ։

ԴԵՂԱՐԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄԵԲԵՐՆԱՆ

Թերա, մեծ փողոց Ազա Ջամի դէմ-մացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս հաստատած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային երբ ուշադրութիւն, ճշտապահութիւն և աշխուժ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութաջանելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մտքիմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք տեսնելու մը դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք գիտնել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջներու համաձայն դեղերու խրճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն ժամանակ։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս հշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու ակտիւ ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Գիշ առենուան մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ։

Ցրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՕՍ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և սպառակաղ աղջատոց համար։

Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածուած վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար օգտ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայի Ազգակիրթի դեղարանը, Պահէ Դաբու Եէնէ Բօքանանէ Ճառաէրի։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐՏՕՆԵԱԼ

ՎԵՀ. ՋԱՐԻՆ 1881 ՄՐՏ 20Ի ՈՒՔԱԶՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ԲԵՆԵՐԱՊՈՒՐԿ, ԻՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ, ԹԻՒ 37, ՄՕՐՍԷԱՑԱ

Ընկերութեան ԴՐՍՏԱԳԼՈՒԽԸ ամբողջովին վճարուած	ֆր. 13,250,000
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ	» 231,840,000
Ցայսօր ապահովագրեալներուն ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ և ՎԱՂԱՊԻՏ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ	» 774,840,000
1911 թն Դանձուած ԱՊԱՀՈՎԱԳԻՆ և ՏՈԿՈՍ	» 124,086,000

«ՌՕՍԻԱ» Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ստանձնէ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ԿԵԱՆՔԻ ապահովագրութիւններ զանազան կարգէ

ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՃԱՆԴԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

ՄՊԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՐԿԱՆԵՐՈՒ ինչպէս դահ, Շղթայաւոր և երկաթուղով ՃԱՄԲՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՐԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ և

ԱՊԱԿԻՆԵՐՈՒ ԿՈՑՐՈՒԵԼՈՒՆ ԴԷՄ ապահովագրութիւններ

Մանրամասնութեանց և ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել ընկերութեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէի վրայ՝ Զիւելի Բըբիբմ խան, կամ ՍՏԱՄՊՈՒԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Աչէր Լէֆ. Ճառաէր, Տիւրիւ զատէ խան, Թիւ 20

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՔՆՆԻՉ ՍՏԱՄՊՈՒԼԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ՏՆՕՐԷՆ

Ց. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Ա. ՀԻՒՐՄԻՒՂ

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ, ՊԱԼԻ ՓԱՇԱ ԵՕԳՈՒՇՈՒ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ

այս դեղարանը որ հասարակութեան վստահութեանը արժանացաւ, ասանց ուրիշներու դեղերու խիստ թարմութեան գեղագիտներու հշդրիտ պատրաստութեան համար, այս անգամ իր յանձարգները զոհ ձգելու նպատակով բերած է պէտքը մարդասիրաբար ՄԻԱՋԱՅՍԱՆ ամենաարդիական փոյթ, որ մէկ տեսակն իսկապէս բնութիւնը կրնէ մուլեցնել։

ԿԻ ԲԱՑԵՆԻ ՄԸ ՓՈՐՁԵՆ։ Գ.ԻՐԵՐԸ ԴԻՒՐՄԱՏՋԱԼԻ ՍՆ

ՀԼՕՍ.— Այս դեղարանը կը յատկանշի փոքր ու կարող բժիշկներ և կը գործածուին հիւանդներ մասնաւոր սենեակի մը մէջ։ Հինդշաբթի հէս օրէ վերջ և չորեքշաբթի հէս օրէ առաջ հոն գործածում։

Դեղարանիս բոլոր դեղերը զուտ ազդեցիկան և զանազանական են, պատրաստուած՝ դեղագրեալներ արտասահմանի վերջին մեթոդներու համաձայն։

Դեղարանս ունի ճոխ մթերք մը գեղեցկութիւնը, օծանելիքներու, տարատեսակ փչերու և զրկիներու, ինչպիսի կիներու։ Կայ նաև «Բրանսիոնը» որ մինչ գոյն է գլխու թափերը ներներելու և մազերը սեղեցնելու, դեղն ի գրաչ։

Գիշերային սպասաւոր

ԱՒԵՏԻՍ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

Ապահովի և կանթեղ ցլալով Ամերիկա և այնտեղի ամէն կողմ երկաթուղիով և շոգենաւով ճամբորդ կը փոխադրուի։ Շաբաթը 3 անգամ շոգենաւ, ուստեղի, և պէտքերու և տեսակութիւններ կ'ընծայուին։ Միջնորդներէ չհրապուրուելով Ղալաթիա Էսկի կէմրիւք փողոց 2 թիւ Ամերիկեան շոգենաւային ընկերութեան դիմել։ Ընդհ. Գործակալ Ժ. ՏԷՏԷ ՕՂԼՈՒ

Դարձ չունեցողներուն գործ կը հայթայթուի։

ԹԷՈՔԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

ԱՍԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

ԳԻՆ 12 Ղրշ. ԳԱՒԱՌ 15 Ղրշ.

ԵՒ ԼԻԼԱՒ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ

ԳԱՂԵՆԱՁԷՐԸ

ԳԻՆ 2 Ղրշ. ԳԱՒԱՌ 2,50

Կեդրոնատեղի ՏԷՐ ՆԷՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն Կ. Պոլիս, Գալաթէ Գարու

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՈՒՈՒԹԵՆԷ զերծ երիտասարդ մը կը փափաքի պաշտօն ստանձնել վաճառատան մը կամ գրասենեակի մը մէջ։ Գիտէ հայերէն, ֆրանսերէն և թուրքերէն։ Պատասխան երաշխաւորութիւնս։ Դիմել՝ Խմբագրութեան։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵԻՈՎ

Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕԲԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է չափիլ յատուկ ոճդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի ճոխ մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Ցոյց տալու երաշխաւորութիւնը։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յանձնարդաց։ Գաղութներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Վաճառում մանրածախ և փաքրածախ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէի» անօրինութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդի։ Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն մեծամեծ ընկերութիւն մը կազմած է կարգով օրէնքաց և ձեւանկար տնտեսագիտութիւններէ ընտրեալ, որ կ'ստանձնէ թէ գալուն և թէ գնալուն յանձնարարուած գրասական փոխանորդութիւնները գրասական և վարչական հետաքննութիւնք, դիմումագրութեան վերաբերեալ գոյնդութիւններ, թէմիթիւի և կալուածական տուրքերու զեղչումներ, գրամական փոխառութեան և տեսակէտի կալուածական միջնորդութիւններ, մեծաշար՝ նեղդանգներ, վաճառատուներու պաշտպանի ժառանգաւորութիւնք իրեն գիւրագտելի վարձքով և գոհարական ազնուութեամբ։

Դիմել Գալ Ալի ճառաէրի «Մանզումէի» խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Յ. Թոքաթլեան էֆ.։

ՏՈՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄՍՍՆԱԳԷՏ ԱՋԻՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարդի Բժշկական հանալարանի ուիտարուական ցիներին մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած է Բէրլին—Վիեննայի հիւանդանոցի մէջ իբրեւ ախտաբոյժ երեսի մասնաւոր ուսումով և փորձառութիւն ձեռնարկուած գլուխով, մեծ խնամքով կը դարմանէ ալքի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, յիներ (լոյզ) կը շտկէ առանց գործադրութեան, և մինչև ցարդ Գալատայ մէջ չկարծուած Փրգ. Մոսկալի դեղերով կարճ ատենուան և հեռատեսութիւնս խիստ յստակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ հնարաւոր ֆիլիզեն առաջ եկած ալքի հիւանդութիւնները երամներուն մէջ նորանոր գիտ մը նեղարկելու արտասանի կը կարմանէ։ Մեծ յոյժարանի և տանց ցաւ ստանալու կը կատարէ քարտաքի (ֆերան) և ալքի վերաբերեալ ամէն տեսակ դրութիւններ. տեսողութիւնէ զարի և ամեն ալքերու ուղղութեամբ բնականի լոյս և ամեն տրամադրութեամբ ալքերը կը զեղուն հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչև հէս օր, Գալատայ Գարու, Հավրիտ սիպիրեն դիմանի Բերիտեանի գեղարանը, հէս օրէ վերջ Գարու, Եշտակ ճամբայ, Թոպսիր Ֆրանսական հիւանդանոցին կից սենեակի արտաքին ընդունարան։ Ուրբաթ օրերը յինչու գեղարանը հէս օրէ առաջ։ Իսկ Սրբազարքի օրերը հէս օրէն վերջ իր տարաբերմանը հրաւիրաւ պատասխան և գործողներու ազգատ հիւանդները

Տօք. ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՍԻՊ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄԱՐՄԱՑԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շեշլի, Օսման պէյի գեղեցիկ մասն. Նամեան ճարտարարուեստ. Նի էր յարկաբաժնի մէջ

Աբանց և գեղանց ինչպէս նաև ազգ. ամենայն կիներ նոր տիպերը, ասորքարի, ալքերու, երիկամներու, որոնք ու այլ տեղերի հիւանդութիւնները ամենայն և ամերիկեան նորագոյն մեթոդներով կը դարմանէ։ Ներքինաբար և ներս հետեւանք բոլոր յոյսա հիւանդութիւններ Մալարիայի և բոլորովին նոր գրաբիներ Սամսունի ներարկի։ Ներով կը ուժգ բոլոր տանց ա՛ և է ցաւ և. ասանց դիրքերի արդեւք ըլալու։

Որպէսզի ոչ և է մեր չի գիտակցուի թիւրիմաց և զուրեալով, վերիկոս Ամերիկայէ և Անգլիոյ մէջ հնարաւոր, հիւանդ և յոյժարանի մէջ հնարաւոր պատասխան նորագոյն մեթոդներով պատաստասում մ կը կատարէ։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊԱ ԵՐՈՒ «ԲՈՒՐ ԼԷ ԲԷՕԲԼԸ ՏՕՐԻՆ»

Հայկական պահանջներուն նպաստաւոր «Բըլթի Ժուրնալ»

Ամբողջական պատկերազարդ

քաղաքական երդիմաթերթ «ԼԷ ՄԱՔԷՆ», «ԼԷ ԹԱՆ», «ԼԷ ԺՈՒՐՆԱԼ» են. քաղաքական օրաթերթեր

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր կեղ։ Դիմել Գալաթա, Պարտ Ալի ճառաէրի թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Սոսեֆան Փիւրքեանի։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Սէնէի հոլիզ Շեւպաքը նիհայլիթնէ գասար Ղուրեպա Հասմախանէսիյէ Շահ. գասէ վէ Իւսկիւսար Իմարէթիւրի իլիւն եէվմի լիւզումը օրան 60 լիւ 100 քիլօ գասար խոս ֆրանսալարը պէէր քիլօսը 1 ղրշ. 39 փարայա, վէ քէզոլիք եէվմի 450,000 քիլօյա գասար էթմէկին պէէր քիլօսը Շէր Իմանէթի նարխանան 1 փարա նօգասանայա 1 ղրշ. 14 փարայա թարլիպի էօհէտէրնատ տիր։ Իսալէի գաթիլանի կէօրիւէն լիւզում իւզէրինէ չէրի Մարթն 21ինեի բէնեչնպէ կիւնէնէ գասար թէմիսա էախլիքինէն, թէնզիլ լէ էթայա Քալիպ օլմասան չէարիթը միւնգասայը անմամգ վէ իւթիրաք էթմէք իւզրէ 50 ասա լիրաի օսմանի տիբօրիթօ ազէէրինի միւՀարպկն եվգաթը Հիւմայուն նէգարէթի Միւպայէթ վէ Միւնգասայաթ զամիսոնանա միւբասասթ էլլեմլիլէր։

17 Մարտ 329 3—1

ՈՒՐԻԿԻՆԵՐՈՒԻ ԱՅՐԵՐՈՒ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԴԱՂԻԼԱԿԱՆ ԱԽՏԻ ԵՒ ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹ. Ա. ԷՍՄԱՆՈՒԷԼԻՏԻՍ

Նոր դիւրութեամբ և խրթ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամարդութիւնը, դաղձիական ախտ, անկարողութիւնը և արդանդի հիւանդութիւնները։ Ամէն օր առաւօտեան մինչև իրիկուն կը գտնուի Գալատա Սկի ճառաէրի Մեսէրլէք օթէլի դէմը, Բարեր լուսնի Նիկոլայեան Բ. յարկի իր գրասենեակին մէջ, ուր կ'ընդունի հիւանդները։ Կինեբու համար յատուկ սենեակ կայ։ 50—10

ՏՕՔԹ. Հ. ԻՆԿԻԼԻԶԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԾՆՆԱՄԻՋԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԷՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Գիտական ամենավերջին մեթոդներով կը դարմանէ հինև նոր ջերմամիզութիւնը, դժուարամիզութիւնը, տեղենահոսութիւնը, նեղսիրտ միզամանի, երիկամների և Բրոնշիի հիւանդութիւնները։ Իսկ ֆրանկախտի ամէն տեսակները կարճ ժամանակի մէջ հինգսիկ կը բուժէ ի հարկին 606 ի չնեռկով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակէ ամէն օր Պահէ Գալատա, Պողոսաֆրի դէմ, Սթանպուլ խան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հինգշաբթի օրերը ելլ։ 50—23

ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՀԱՅՑԵՐԵԿԵԱՅ ԵՐԿՍԵՐ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՐԹԱԼ
Եօթնամեայ Իտատի
Հինգերորդ տարեշրջան

Վարժարանս նոր տարեշրջանէն սկսեալ Իտատի վերածուած ըլլալով, դասարաններու կազմութեան համար այժմէն արձանագրութիւն արձանագրութիւն բացուած է մայրաքաղաքս և շրջականերու, ինչպէս նաև դաւառացի աշակերտներու համար։ Կրթական ճոխ ծրագրի մը համաձայն մեծ քնամքը կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն Գրականերէն և Անգլերէն՝ բրենց իսկ ուսչական լեզուով և իսկեալ վարժութեամբ (բառիկ), նոյնպէս գիտութիւնները և ուսմանց անհրաժեշտ բոլոր ճիւղերը, մասնաւորապէս վաճառականութիւն, առևտրական կալուածութիւն, անտառական և առեւտրական դիտութիւնք։ Իսկ ազգինեռու համար ասանգաղրծութիւն, կար և ձեռագործութիւն տեսական և գործնական։

Դիշերօթիկները կը վայելեն մայրական խնամք, կանոնաւոր հոգածութիւն և ընտիր սնունդ՝ ասողլապարկի պայմաններով, Շէնք ընդարձակ, գեղեցկագիր և օդաւէտ ընդարձակ պարտէզով։

նականի մը պէտք ունենա, կամ քանի որ ինդիր մօտ, կամ ամոր ընտանիքին մօտ, զի պատրաստ պէտք գանեա միջամտելու ձեզի ի նպատ։ Եւ հոգ եմ, չատ հոգ, պէտք կրնամ թերեւս գործը կորդարել, ասիկա մի մասնաւոր է հարկին։ Դնա՛ հիմա։

Եւ Շէքօ, խիստ յուզուած, չնորհակալութեան բառ մը չգտաւ։ Երբայով գինովի մը պէս, ուղղուեցաւ դէպի դուռը, մոռնալով խանարիլ ջեղ տիկինին առջեւ, և երբ սենին պէտք անցնէր, մէկէն ի մէկ եռեր դարձաւ, խոյացաւ Ցաուսթային վրայ, բռնեց անոր ձեռքը որ անկիրթօրէն կը կծուէր իր Թիկնոցին բաղուկին վրայ հրթած և թեւերուն համբոյր մը դրոշմեց։ Ցաուսթա կրկին չսկսելով նոյնքան ուժգնորէն ոտքն վազած էր, առանց բառ մը ըսելու, դուրս ելաւ վազելով։

Ցաուսթա չարժամ մը չէր ըրած, ոչ ալ խօսք մը արտասանած։

Ինչպէս որ յօժարակամութիւնամբ էր Սանթարիօն բարեպաշտական և տարկամիտ մեծարանքին չարժանանալ և կեցուածքին բարդութիւնը չափազանցութեան առնելու ասիճան, որ տակաւ համապատասխան էր այն ժամանակի բարքերուն, այնպէս ալ ընդունեց Թուրքին երախտապարտ մեծարանքը առանց չարժանալու մը, ան բարեպաշտական քաղաքութեամբ որ ցոյց տուած էր ան վայրկեանին իսկ երբ չփնտռեցի մէկ գանուեցաւ պարկ մարդուկին հետ, և զոր պահած էր անթերի արտասուքի մը, որ ինքը անբաղդաբար դերասանուհի մը ըրած էր։

Երբ Եւ Շէքօ դուրս ելաւ, Ցաուսթա մտածեց։

— Ահա պարկ մարդ մը որ ինծի համար կրնայ կարգ ընել պէտք ասյ զինքը։ Բայց ո՞վ է այն կինը որուն սիրահարած է, և ինչու արդեօք առելուս

ամի սպանութեան օգնելով, միեւնոյն հարուածով կրնար շատ չարիք հասցնել առանց սիրոյ ներքուներուն։ Բայց այդպիսի գաղափարներ խորտնելը էլ Շէքօյի դատողութենէն վեր էր։ Ոռատի ուսերը թոթվեց և մրմռաց քանի մը չփոթ խօսքեր, զոր Ցաուսթա չյաջողեցաւ ըմբռնել։

Ցաուսթա տեսնելով որ անկէց քաղելիք մը չունէր, չուժուեցաւ մը ըրաւ կարծես քիչ մը խորհելու ժամանակ առնելու համար, և ցած ձայնով հրաման մը տուաւ Սանթարիօնին, որ անմիջապէս անյայտ եղաւ։

— Հիմա քեզի պէտք բերելի խոստացած գաւմարը, ըսաւ պարկին դառնալով։ Քեզի համար տեղին գաւմար մը է։

Թշուկին աչքերը լղոցին, կոր դիմագծերը լուսաւորուեցան, բայց չպատասխանեց։

Այս պահուն Սանթարիօն վերադարձաւ և Ցաուսթայի առջեւ դրաւ փոքրիկ պարկ մը որուն վրայ տարուեցան իսկոյն Եւ Շէքօյի աչքերը ալեւոր դայն լիզոնցնելու համար։

— Այս պարկին մէջ, յարեց Ցաուսթա մեղմիկ, ոչ թէ երկու հազար ֆրանք կայ, այլ հինգ հազար։... Աա, քուկդ է։

Այս գաւմարը լսելով, որ խիստ խոյր կ'երեւար իրեն, Եւ Շէքօ աչքերը մեծ բացաւ։ Իր ուրախութիւնն ու ապշութիւնը ան ասիճան եղաւ, որ կեցած տեղը դամուած մնաց, յուզուած ձայնով մը կռնկոցելով.

— Հազար ֆր.՞...

— Այո՛, ըսաւ Ցաուսթա գլուխով և կը ժպտէր։

— Ինծի՞ համար։

— Քեզի համար։ Ա՛ռ։

— Աստիկա ըսելով՝ պարիզ կը մղէր դէպի ոտքերս

— Հապա ինչ ընեմ։

— Ինչ ուզես ընեա, միայն հարուածով կրնար շատ չարիք հասցնել առանց սիրոյ ներքուներուն։ Բայց այդպիսի գաղափարներ խորտնելը էլ Շէքօյի դատողութենէն վեր էր։ Ոռատի ուսերը թոթվեց և մրմռաց քանի մը չփոթ խօսքեր, զոր Ցաուսթա չյաջողեցաւ ըմբռնել։

Ցաուսթա տեսնելով որ անկէց քաղելիք մը չունէր, չուժուեցաւ մը ըրաւ կարծես քիչ մը խորհելու ժամանակ առնելու համար, և ցած ձայնով հրաման մը տուաւ Սանթարիօնին, որ անմիջապէս անյայտ եղաւ։

— Հիմա քեզի պէտք բերելի խոստացած գաւմարը, ըսաւ պարկին դառնալով։ Քեզի համար տեղին գաւմար մը է։

Թշուկին աչքերը լղոցին, կոր դիմագծերը լուսաւորուեցան, բայց չպատասխանեց։

Այս պահուն Սանթարիօն վերադարձաւ և Ցաուսթայի առջեւ դրաւ փոքրիկ պարկ մը որուն վրայ տարուեցան իսկոյն Եւ Շէքօյի աչքերը ալեւոր դայն լիզոնցնելու համար։

— Այս պարկին մէջ, յարեց Ցաուսթա մեղմիկ, ոչ թէ երկու հազար ֆրանք կայ, այլ հինգ հազար։... Աա, քուկդ է։

Այս գաւմարը լսելով, որ խիստ խոյր կ'երեւար իրեն, Եւ Շէքօ աչքերը մեծ բացաւ։ Իր ուրախութիւնն ու ապշութիւնը ան ասիճան եղաւ, որ կեցած տեղը դամուած մնաց, յուզուած ձայնով մը կռնկոցելով.

— Հազար ֆր.՞...

— Այո՛, ըսաւ Ցաուսթա գլուխով և կը ժպտէր։

— Ինծի՞ համար։

— Քեզի համար։ Ա՛ռ։

— Աստիկա ըսելով՝ պարիզ կը մղէր դէպի ոտքերս